

Kolektivno upravljanje se uveljavlja tudi na zadružnih posestvih

Po uvedbi novega gospodarskega sistema se delovni kmetje čedalje bolj potegujejo za napredek v kmetijski proizvodnji. Njihovo hopenje in dobra volja sta utelešena v vedno bolj in bolj razgibanem delu splošnih kmetijskih zadrug v Prekmurju. Nič manj važna je vloga zadružnih kmetijskih posestev; ona so v prvi vrsti poklicana, da v praksi uveljavljajo pridobitve sodobne znanosti in tehnike v kmetijski proizvodnji, širijo socialistično misel med vaške prebivalce in dajejo vzgled ostalim kmetovalcem.

Ko smo uveljavili zakon o kmetijskem zemljiškem maksimumu, je bilo priključeno okrog 200 ha zemlje že obstoječim zadružnim posestvom, nanovo pa je bilo ustanovljeno posestvo pod okriljem KZ Cepinci. Odkupljena zemlja je bila razdrobljena v številne parcele, ki so bile raztresene daleč naokrog. Spričo tega so nastopile težave pri obdelovanju zemlje, a v začetku je primanjkovalo tudi potrebnih osnovnih sredstev. Pa tudi način dodeljevanja kreditov je bil vse prej kot ugoden in za mlade delovne kolektive sprejemljiv.

Največje težave je imelo posestvo KZ v Cepincih. Zemljo je prevzel brez potrebnih gospodarskih zgradb, inventarja in živine. Polja so bila močno zanemarjena. S težavami pa so se krepko spoprijeli in jih v glavnem tudi že prebrodili. Uspeli so, da je vsa zemlja obdelana, nakupili so nekaj živine, inventarja in drugih potrebščin. Za

bodočnost imajo še velike načrte; posvetili se bodo obnovi sadjarstva in živinoreje. Ze dosedanji uspehi pa so zgovoren dokaz, da se z dobro voljo in pridnim delom da tudi na zanemarjeni zemlji marsikaj koristnega doseči.

Po reorganizaciji bivše KDZ Kramarovi in s priključitvijo posestva KZ Fikšinci je bilo v začetku leta ustanovljeno večje zadružno posestvo, ki obsega skoraj 150 ha zemlje. Značilno je, da ima posestvo svojo zemljo v večjih kompleksih, da merijo posamezne parcele tudi po več hektarjev. Posebno ugodne pogoje za napredek imajo v sadjarstvu in živinoreji, v panogah, ki doslej niso bile deležne kdove kakšne pozornosti. V zadnjem času so že dosegli nekaj uspehov v živinoreji, marsikaj pa imajo v načrtih za bližnjo prihodnost. Prvi med zadružnimi posestvi v Prekmurju so uveljavili delavsko samoupravljanje in ustanovili sindikalno organizacijo.

Zadružno posestvo v Topolovcih je pod vodstvom agilnega in sposobnega upravnika že doslej uspešno gospodarilo. Lani so zabeležili nad 800.000 din čistega dohodka, ki

so ga dali v investicijski sklad. Precej zemlje so dobili od zemljiškega sklada, tako da se je posestvo za več kot enkrat povečalo. (Nadaljevanje na 2. strani)

Motiv iz Obmurja — mlin na Muri

SLOVO ZBIRALCEV narodnega blaga iz Prekmurja

Dne 5. avgusta se je poslovila od Prekmurja skupina ljudi, ki so se mudili v vaseh na Dolinskem dvajset dni z namenom, da bi proizvedli življenje in kulturo kmečkega človeka v tem delu slovenske do-

movine in s tem podali majhen prispevek k slovenskemu narodopisju. Zbiralci narodopisnega blaga so iz dveh postojank, ki so jih imeli najprej v Lipovcih, nato pa v Turinšču, obiskali Beltince, Gančane, Bratonce, Izakovec, Melince, Filovce, Bogojino in Strehovce. Posamezni člani ekipe so z neposrednimi stiki z ljudmi v teh vaseh nabrali obširne zapiske, ki vsebujejo materialno kulturo prekmurske vasi.

Na splošno je bilo opaziti bogastvo materialne kulture, ki prevladuje na ostalima, razen če upoštevamo bogastvo izrazoslovja, ki je raziskovalcem nudilo obilo novoodkritih izrazov in besed, vendar bi smeli pripomniti, da so prejeli raziskovalci največkrat pomanjkljive podatke s področja ljudskih običajev in rabe, ki so sicer znane ravno iz Prekmurja, zaradi nezaupljivosti ljudi, ki žal kljub prepričevanju niso hoteli razumeti pomena zapisovanja njihovega znanja.

Ceprav je bilo delo skupine določeno v čas največjih del, košnje in mlače, delo zbiralcev ni bilo zaman. O tem zgovorno pričajo ne le zapiski, temveč tudi veliko število risb, skic in akvarelov, ki jih je izdelal akademski slikar prof. Mežan, kateremu gre vse priznanje in zahvala. Saj je izdelal v pičlih treh tednih preko 70 slik. Etnografskih predmetov, ki so pripravljani za odkup in prevoz v Mursko Sobotu, za bodoči muzej, pa je okrog sto.

Vprašanje je zdaj, kakšno bo naše bodoče delo za uresničitev zamisli o ustanovitvi tega muzeja in koliko bo mogoče ukreniti za etnografsko raziskovanje Prekmurja v bodočnosti, ker je bila akcija Pokrajinskega muzeja iz Maribora le začetek tega dela, ki ga bo treba vsekakor nadaljevati. Nedvomno bo to delo povezano z denarnimi sredstvi. Pripravi pa smo, da bo zanj dovolj razumevanja tudi v bodoče, kakor ga je bilo za komaj zaključeno delo, in za kar naj bo vsem tistim, ki so ga izkazati ekipi, toplja zahvala.

DARUJ SVOJO KRI ZA REŠITEV ČLOVEŠKIH ŽIVLJENJ

Že dalj časa traja v naši državi akcija brezplačnega krvodajalstva. Nekateri okrajni v Sloveniji so že opravili svojo dolžnost. Tisoči zdravih ljudi z veseljem prihajajo na zbirališče, kjer delajo skupine zdravstvenih strokovnjakov, da prostovoljno oddajo dragoceno tekočino, ki rešuje v vojni in miru življenja stotin bolnikov, ponesrečencev, porodnic, skratka vsem, ki jim je darovana kri potrebna zato, da bi ostali pri življenju, da bi se po okrevanju lahko vključili v ustvarjalno delo naše družbe kot zdravi in krepki državljani.

Tudi okrajno vodstvo Rdečega križa v M. Soboti se je na pobudo Glavnega odbora RKS odločilo za to akcijo. Na zadnji seji je bilo sklenjeno, da bodo takoj začeli zbirati prijave za prostovoljno oddajo krvi. Vse organizacijsko delo naj

Kri bodo v Prekmurju odvzemali v času od 15. do 20. septembra. Tisti ki se bodo prostovoljno prijavili kot darovalci, se bodo na dan odvzema krvi — datum bo točno določen na lepkih — zglasili na določenem mestu, kjer se bodo prijavi skupini zdravstvenih strokovnjakov. Se pred oddajo krvi bodo pregledani (rentgenološko in interno), pregledana pa bo tudi njihova kri. Strokovnjaki bodo namreč ugotavljali vrednost krvnega barvila, sedimentacije, krvno skupino itd. Po odvzemu krvi pa bo vsak darovalec dobil brezplačno okrepčilo.

Znanost je dokazala, da z odvzgom krvi prav ničesar ne škoduje mo telesni odpornosti, marveč dosežemo nasprotno: telo se bo še bolj okrepilo in rdeča krvna telesa se bodo obnovila, kar je zdravju človeka zelo koristno.

Okrajno vodstvo Rdečega križa v M. Soboti vabi vse prebivalce, ki imajo pogoje za odvzem krvi, da se v tej akciji prijavijo in žrtvujejo četrt litra svoje krvi bližnjemu. Zavedajmo se, da lahko tudi nas doleti nesreča ali hujša bole-

zen, ko bomo potrebovali tujo kri. Kaj je še na svetu lepšega in plemenitejšega, kot pomagati človeku, ki je v največji življenjski stiski? Koliko je pri nas ljudi, ki jih bolezen vkleve v posteljo, kjer čakajo na dragoceni rdeči sok — kri, ki jim ob večji roki zdravnik vrne ljubo zdravje, družini, kolektivu in družbi pa zopet zdravega in krepkega člana. In če si k temu tudi sam kaj prispeval, si lahko zadovoljen in ponosen, da si pomagal svojemu bližnjemu in družbi.

V nedeljo vsi - na Gomilo v Prlekiji

Prebivalci turistično razgibanega in za izletnike prikupnega prleškega grička Gomile se prav pridno pripravljajo na praznovanje letošnjega 8. avgusta — izletniškega dneva, ko bodo odprli tudi vinskoro razstavo in ponudili svojim gostom najboljšo kapljico, ki jo dajejo prostorni vinogradi te pokrajine. Svoja pristna vina bodo razstavljala podjetja, zadrage in vinogradniki iz bližnje in daljne okolice. Popoldne bo vaško politično

in gospodarsko zborovanje. Pričakujejo ugledne goste in osebnosti iz Ljubljane, Maribora, Ptujca, Ljutomerja in celo iz sosedne Hrvaške. Letošnji praznik je našel ljudi okrog Gomile v največjem skupnem prizadevanju in hotenju: korbni za elektriko! Zato bomo z udeležbo na nedeljski prireditvi podprli njihovo stremeljenja in s tem posredno prispevali svoj delež k razmahu turizma na tem lepem koščku slovenske zemlje.

XI. MARIBORSKI TEDEN

od 7. do 15. avgusta 1954

VELIKA GOSPODARSKA RAZSTAVA

kulturne prireditve
in kmečki dan
25% popusta na železnici in
avtobusu.

prevzamejo občinski in vaški odbori RKS, ki so dolžni, da začnejo takoj zbirati prijave, pripravijo pa naj tudi primerne prostore, kjer bodo strokovnjaki lahko nemoteno opravljali svoje poslanstvo. V akciji je treba vključiti babice, zdravstvene aktiviste, trahomske in medicinske sestre, obiskovalce vaških tečajev Rdečega križa, sanitejce, z drugimi besedami: ves zdravstveni kader, ki je pri uresničevanju te človekoljubne akcije dolžan sodelovati.

In še nekaj ne pozabimo: brez tesnega sodelovanja z ljudskimi odbori in vodstvi množičnih organizacij ne bo mogoče doseči večjega uspeha, tistega, kar vsi pričakujemo: da bo rezultat zares lahko v ponos delovnim ljudem naše pokrajine!

V prihodnjih dneh bodo posebne skupine hodile od hiše do hiše in zbirale prijave. Kri bodo lahko darovali le popolnoma zdrave in telesno razvite osebe v starosti od 21. do 60. leta. Na predloženi izjavi bo krvodajalec s podpisom potrdil, da ni prebolel malarije, tuberkuloze, sifilisa in zlatenice. Prav tako se bo obvezal, da se na dan odvzema krvi ne bo vozil s kolesom ali motornim vozilom, da ne bo pri zajtrku užival mastnega mleka ali mlečne kave.

Radgončanom k prazniku - partizanski ZDRAVO!

Bil je lep poletni dan. Sonce je razsipalo svoje zlato cvetje po zemlji, ki jo je žejalo, čeprav jo je nekaj dni prej dež dodobra napojil. Po cesti, ki je vodila po mostu tja proti nemški Radgoni, so stopali oholi nemški oficirji in se ozirali po oknih, ki so še vedno mrtva zrla na ulico. Na Spodnjem Grisu je hreščala iz zvočnika nemška koračnica, ki je hotela vesoljnemu svetu dopovedati, da so podivjane nemške horde nepremagljive.

Da! Nemške divizije so hitele se vedno tja proti Moskvi, in v okopih leningrajskih trdnjav je že smrdelo po smodniku svaških granat. Tretji rajh je bil na višku svoje moči in vsa Evropa je globoko krivila hrbet pred nemško soldatesko.

Ne! Ne vsa Evropa! Nemški vampirji niso dodobra potlačili naše lepe domovine k tlom, ko se je pričela dvigati. Povsod je stiskala pesti in z golimi rokami grozila krvavemu tuju.

Tudi na najbolj severni meji naše domovine, kjer so mislili okupatorji, da se jim ni treba bati ničesar, je zapihal uporni veter. Cisto pritrjeno je tlela iskrice upora v srcih mladih ljudi in čakala dneva, ko se bo razplamtel požar, ki ga ne bo mogoče več pogasiti.

Tako je bilo v Gor. Radgoni ves čas, ko so jo tlačile nemške vojaške sile. Tlelo je in tlelo, ni se pa še razplamelo.

Pa je prišel čas, ko je plamen svignil tudi iz src in ožarel našo dobrovoljno preleko.

Bilo je 14. avgusta 1944. Tov. Zora je hitela tam za skritimi stezami, med vrtovi. Ob napovedani uri je treba pač biti na mestu! V poslopju Murske relacije je že čakal tov. Stefan Kuhar iz M. Soboti, da po naročilu Pokrajinskega komiteja KPS razplamti uporniška srca tudi v naši Rad-

goni in okolici. Tam bodo srečali še tov. Otona Jemca, rečnega mojstra, in njegovo ženo Anico, tam se bodo zbrali tovariši Ivo Hole in drugi.

Nihče ni opazil prihoda smelih ljudi, kajti tam je bil sedež Murske relacije in tu se je zadrževalo mnogo delavcev, in uslužbencev. In kdo bi opazil v tem vrvežu Zoro, Hojsa in vse, ki so čakali na besede tov. Stefana, ki je bil doma tam med visokimi jagjedi, ki dajejo tako svojevrsno sliko levemu bregu Obmurja.

Tov. Kuhar je že čakal. Mirno je sedel pri mizi, kot da pričakuje prijeten obisk. Ne pa uporniških src mladih ljudi.

Nekaj minut pred tretjo uro je prišel zadnji, ki mu je bilo dano prisostvovati prvemu sestanku OF v Gor. Radgoni.

Brez posebnih besed so sedli po stolah in klopeh v pisarni Murske relacije in čakali besede zagonetnega goste — Prekmurca. Zanj je vedel samo tov. Jože Hole, mlad študent, ki je slišal v Ljubljani o nekakšnih prevratnih mislih že nekaj časa prej, preden je izbruhnila zadnja svetovna vojna.

Po kratki, malce nerodni zadregi je vstal tov. Kuhar in pričel govoriti o vsem,

kar so tu sedeči mladi Radgončani že vedeli, le da jim tega nihče ni povedal tako ognjevit, da so se stiskale pesti kar same od sebe. Tov. Stefan je pripovedoval o Osvobodilni Fronti, o njenih nalogah... o vsem, kar je bilo takrat treba govoriti ljudem.

Z zaresnimi očmi je tov. Zora spremljala ognjevite govornike, z nasmehom na ustih je pogledoval tov. Hole mlade Radgončane, kajti zadeva je bila še vedno tvegana, saj je bilo težko pogledati v srea teh mladih ljudi in med njimi bi se lahko znašel nekdo, ki ne bi bil vreden zaupanja Partije; in tovariš Jože je videl, da je zbral prave ljudi, ki poznajo samo ljubezen do domovine in sovraštvo do nacističnih krvotokov.

Zborovalci niso izgubljali praznih besed. Govorili so samo o tem, kar bo največ pripomoglo k veliki stvari, k uporabi slovenskega ljudstva. Mladi uporniki so si naloge razdelili. Tov. Ivo Hojs in tovarišica Zora Kovačec sta si nprtila mladino. Z njo bo treba delati največ, saj bo tudi ona največ storila v boju proti okupatorju.

S polnimi srci so se razšli mladi Radgončani. Novo življenje se je pričelo zanje, duh je pridobil stotero na sili.

Nič ni zmotilo upornih misli. Niti takrat ne, ko sta bila po izdajalcu Kikcu iz Ljutomerja izdana tov. Ivo Hojs in Franc Kurbus. Ideja upora se je širila vedno bolj in bolj tudi na radgonskih tleh. Sestanki so se vrstili za sestanki. Da ne bi bilo kaj narobe, je zborovalce zvesto čval tovariš Martin Tkalec, delavec na Murski relaciji.

Osvobodilna Fronta se je v Gornji Radgoni priključila velikemu boju proti okupatorju. Zbirali so municijo in sanitetni material za partizane, pošiljali ljudi v hosto in z raznimi akcijami povzročali sto in sto skrbi nemškim fašistom.

Uporna Radgons je v tem boju vzdržala -rko.

Izseljeniški teden

bo od 15. do 22. avgusta

Prihodnje dni, od 15. do 22. avgusta, bo po vsej državi Izseljeniški teden, v katerem se bomo še prav posebej spominjali naših rojakov v tujini. Temu namenu bodo posvečene tudi številne prireditve. Med drugim bodo 19. avgusta odkrili spominsko ploščo tragično preminulemu zaslužnemu slovenskemu rojaku in pisatelju Louisu Adamiču v njegovi rojstni vasi v Blatu pri Grosupljem. Naslednji dan, 20. avgusta, bo republiška proslava v filharmonični dvorani v Ljubljani, v nedeljo, 22. avgusta, pa bo glavna prireditev v Zagrebu. V tednu od 15. do 22. avgusta bodo našim rojakom izseljencem posvečene tudi številne radijske oddaje.

V avgustu pričakujemo tudi večje obiske naših izseljencev. Pričakuje se obisk okrog 700 rojakov izseljencev.

Ob 20-letnici „Ljudske pravice“

jih bo osrečila elektrika

Proslava, ki bo septembra, se tako naglo približuje, da imajo prebivalci ravenskega predela polne roke posla. Posebno aktivni so v Veliki Polani, kjer se zelo prizadevajo, da bi v občini do septembra še marsikaj preuredili — in to kljub drugim problemom in težavam, ki jim delajo precej glavavic. Uredili bodo zadružni dom in privabili elektriko. Vzlic največji mlačvi vaščani pridno pomagajo, saj prav dobro vedo, da bodo njihovi napori poplačani že koncem avgusta, ko jim bodo zasvetile prve žarnice. V novi dvorani zadružnega doma pa bodo že septembra lahko gledali novi slovenski film »Na valovih Mure«.

Tudi prebivalci turniške občine z veseljem pričakujejo elektriko, zanjo pa bodo morali še mnogo žrtvovati. Za njimi precej zaostajajo v Crenšovcih, kar pa je težko razumeti, saj se je pred meseci tudi v njihovi občini delo okrog elektrifikacije prav dobro odvijalo. —ce

Septembra — na svidenje v Lendavi!

O PROBLEMIH PREKMURSKIH SEZONCEV

Problem sezonstva v Prekmurju načinja v našem družbenem samoupravljanju nova vprašanja. Da je sezonstvo osrednji problem Prekmurja, v to ni mogoče dvomiti. Da je, tako zaradi prenaseljenosti pokrajine, ki ima še poleg tega močno razdrobljeno zemljiško posest in zaradi tega razmeroma zaostalo kmetijstvo in velika področja, potrebna melioracij — kar vse povečuje število sezonskih delavcev — o tem je bilo že mnogo napisanega in povedanega.

V vodstvih gospodarskih in političnih forumov soboškega okraja je bilo letos že mnogo razprav o urejanju problema sezoncev v okviru možnosti, ki jih daje trenutni gospodarski položaj. V tem obdobju je najvažnejše urejanje odnosov med upravami posestev, ki zaposlujejo sezonsko delovno silo iz Prekmurja, in prekmurjskimi sezonskimi delavci. Naši sezonski delavci so namreč zaposleni pod drugačnimi pogoji kot stalni delavci na kmetijskih gospodarstvih širom države. Do letošnjega leta niso bili udeleženi v delavskem samoupravljanju, niso bili člani sindikata, niso bili deležni presežka dobička in še v marsičem so bili prikrajšani. Doslej je sezonskim delavcem zagotovljeno socialno zavarovanje, a vse drugo urejujejo politične organizacije Prekmurja v sodelovanju s svetom za zdravstvo in socialno politiko, kakor tudi z gospodarskimi krogi. Okrajni sindikalni svet v Murski Soboti že dalj časa proučuje vprašanje članstva sezonskih delavcev in oblike osnovnih organizacij zanje, povezano s sindikalnimi forumi v okrajih, kjer so prekmurjski sezonci zaposleni. Prav sindikat naj bi urejeval vse probleme okrog udeležbe sezoncev v delavskem samoupravljanju in jim zagotovil tudi druge pravice, skrbel naj bi tudi za izboljšanje splošnih življenjskih razmer sezoncev na posestvih.

To so težke naloge, ki jih ni mogoče v kratkem času opraviti. Marsikaj pa se da urediti z ukrepanjem na licu mesta. Zaradi tega je bilo odločeno, da bodo obiskali sezonce na njihovih delovnih tovariših iz vodilnih krogov okraja Murska Sobota. Prvi takšen obisk je bil v začetku julija in je trajal deset dni. Prekmurjske sezonske delavce, zaposlene v Vojvodini in Baranji, so obiskali predsednik OLO tov. Bela Brlež, načelnik tajništva za gospodarstvo tov. Edi Perhavec in tov. Franc Stibler s posredovalnice za delo.

V krajih, kjer so bili izvršeni obiski, je 21 direktij kmetijskih gospodarstev z 28 delovišč. Obiskanih je bilo 24 delovišč. Spotoma so tovariši ugotovili, da so prišli na delovišča Ovčara Slavonska in Jelas polje sezonski delavci mimo posredovalnice za delo, kar odkriva staro palirsko delovanje. V letošnji sezoni se je vrnilo z vseh delovišč veliko sezonskih delavcev — skoraj ena tretjina in to večina samovoljno. Ze samo ta pojav pove, da delavci na nekaterih direktijah niso bili zadovoljni in da odnosi med upravami in sezonci niso primerni. Tako je z direktije Sirina odšlo 87 delavcev, iz Karašice se je vrnilo 53 sezonskih delavcev in podobno se je pripetilo še na okrog 10 posestvih. Zaradi boleznih je bilo izgubljenih precej delovnih dni. Prednjači zopet direktije Sirina

(135 delovnih dni), Karašica (286), Brestovac (108) in druga. Toda še ti podatki niso točni, ker se je izkazalo, da brigadirji nimajo evidence o obolenih ali pa je leta pomankljiva.

Povprečje zasluška je okrog 8000 dinarjev, toda ponekod so velika nesorazmerja, nastajajo celo močne razlike med posamezniki in med domačini, zaposlenimi na istem posestvu, in sezonskimi delavci. Hrana stane okrog 2500 dinarjev, toda kakovost navadno ni primerna ceni posebno zaradi različnih cen živilom v različnih okoliših. Toda številke včasih le malo povedo in vodi v zablodo. Razmere na deloviščih pa so zelo pester, včasih naravnost osupljivo — takšne, da človek ne more verjeti, da je takšen odnos do ljudi sploh mogoč...

Delavci samovoljno odhajajo

Težko je biti pomirjen ob stavku: delavci samovoljno odhajajo. Zakaj? Delavci so vendar prišli na posestva v Baranjo in Vojvodino zaradi tega, da si prislužijo kruha. Čemu bi potem odhajali. Nekdo bi v odgovor zmignil z rameni. Toda...

286 delovnih ljudi je izgubljenih zaradi boleznih na direktiji Karašice in 53 delavcev je samovoljno zapustilo delovna mesta. Ta direktija ima distrikt Puškaš. Dvanajst kilometrov od direktije je to delovišče. Tri tedne so delali delavci tam in stanovali — v zapuščenih ovcarnicah. To bivališče ima v stehi kvadratni meter veliko luknjo in mnogo špranje, skozi katere kaplja v deževnih dnevih. Kadar je deževalo, je nastal preplah. Delavci so tekali po prostoru in si iskali suha mesta za spanje. A na vlažni slami je spanje dokaj neprijetno! Niti petrolejke niso imeli na razpolago!

Delavci iz Bosne, zaposleni na distriktu v Novi Karašici, se niso sprijaznili s takšnim prenočiščem. Raje so se vozili vsak dan domov. Prekmurci tega niso mogli storiti... V Puškašu imajo delavci dvori-

šče skupno z ovcami. V neposredni bližini pa so jim v posmeh štiri nove zgradbe. »Nimajo šip, ne pada,« je pojasnil direktor, ko so ga tovariši, ki so prišli k delavcem na obisk, vprašali, kako in kaj. A tudi v ovcarnici ni šip ne pada, pa tudi strehe ni... »Dajte delavcem vsaj terenski dodatek v nadomestilo!« je bilo predlagano direktorju, ki je to zahtevo kategorično odbil. Pristal pa je v to, da dobijo delavci plačani dnevno dve uri po trideset dinarjev čez redni zaslužek. Vsaj nekaj!

V Karancu je nekoliko bolje. Stanovanje samo je v neposredni bližini gnojišča in ovcarnice. Imajo pa delavci posteljnino, ki jo je preskrbela uprava, in to je že precej.

V Kozjaku je zopet tako: delavci spijo v starih ovcarnicah, kritih s trsko. Skozi strehe, seveda, dežuje. V zimi 1952 na 1953 so bile v teh ovcarnicah garjave ovce in še vedno je navada, da pozimi v teh stanovanjih prebivajo ovce, polleti pa sezonski delavci.

No, ali je potem čudno, da delavci samovoljno odhajajo?...

Izgubljeni dnevi zaradi boleznih

Lepo število izgubljenih dni je zabeleženih v evidenci posestev. Uprave rade pripominjajo, da so to izgubljeni dnevi na račun boleznih. Brez dvoma je med delavci tudi nekaj simulantov. Sicer pa je tudi res, da so Prekmurci pridni delavci in raje zaslužijo kot bolujejo. Če pa je še kje na posestvih zdravnik takšen, kot na direktiji lasenovec, potem pa se sliši ono o bolovanjih drugače. Tam je namreč takšen zdravnik, ki notranjih

boleznih sploh ne upošteva. Vsak bolnik z notranjim obolenjem je zanj simulant. Enemu izmed najboljših delavcev se je zgodilo, da je, podlegel bolečinam v križu. Zdravnik mu bolovanja ni priznal deset dni. Ker pa ne dobi priznanja, da je bolan, ni upravičen na hranarino...

Na direktiji Brestovac sta dva fanta umrla od zastrupitve. Deset zastrupljenih pa je bilo odpelanih v bolnišnico v Osijeku. Osem jih

je ozdravelo, dva sta še v bolnišnici. Enemu izmed teh je bila zamenjana s transfuzijo vsa kri. Odkod tako številne zastrupitve? Pri škropljenju sladkorne pese in ovsa proti rastlinskim škodljivcem so se zastrupili zaradi nepazljivosti pri delu.

Na direktiji Čoka pa so bili ne-

Manj vredni in več vredni ljudje

Baranja, Bačka, Vojvodina — kraji, kjer poznajo že desetletja sezonske delavce. Ravnanje z njimi je prešlo tamkajšnjim domačinom, nadzornikom in podobnim ljudem, med katere lahko ponekod štejejo tudi posamezne upravnike. »V kri in meso«. Nekje daleč v preteklosti se je ustvarjala razlika med domačini in ljudmi, ki so prišli zaradi zasluška stotine kilometrov daleč prodajat svojo delovno silo. Te ljudi je bilo vedno mogoče odriniti na najslabše, tudi od dobrega zasluška, predvsem pa od stanovanj. Zaradi tega jih še zdaj poleg lepih stanovanjskih hiš odreja v ovcarnice, zmerjajo jih in jim odkazujejo slabša mesta, odre-

kateri delavci operirani na slepiču. Rana se jim je precej časa gnojila. Ker v Sloveniji ni takšnih primerov ob operacijah, jih je to vznemirjalo. Toda, to še ni najhujše! Na direktiji Jedinstvo v Padeju so operirali neko delavko brez narkoze, čeprav sama tega ni hotela. Rana se ji še vedno gnoji...

dobijo 50% čez normalno dnevno plačo, kot to določa zakon. Menda so tudi mlače opravili domačini, tako da sezonci boljšega zasluška v vsej sezoni sploh niso deležni. Če pa kdo zboli, mu hranarino v znesku 300 dinarjev plača socialno zavarovanje...

Direkcija Karanac se v desetletjih menda sploh ni spremenila. Upravnik Slavko Jaha na konju med delavce. Če hoče s katerim govoriti, zažvižga s piščalko in s prstom pokaže prizadetega. Ze sprememba je bil podoben tej metodi. Delavce je ozmerjal, čim jih je videl pred seboj.

Karašica ni izjema v tem siste-

Z obiska pri sezoncih v Vojvodini. Na sliki: predsednik OLO tov. Bela Brlež med skupino sezoncev.

jajo včasih previsoke norme in terjajo od njih mnogo dela za, neredko, preniko plačo — medtem ko istočasno dajejo domačinom iz okoliških vasi dvojni zaslužek, ne da bi terjali od njih normirano delo. Svoje početje opravičujejo s tem, da ocenjujejo sezonce za fizično šibke ljudi, ki težkega dela ne zmorejo...

Prav tako je v Novem Kneževcu, na območju direktije »Spasoje Stejič«. Mesečni zaslužek posameznika se giblje od 3900 do 8500 din. Od zasluška odbija uprava 20%. Hrana je slaba in enolična. Delavci si morajo zaradi tega še sami kupovati mast in mleko, da si ohranijo delovno zmožnost. Zaradi tega je »samovoljno« zapustilo delo 48 delavcev. Hrana stane do 3000 din po osebi — čeprav je živež na tem področju najcenejši. Brigadir in ekonom (nerazumljivo) tega sploh niti vedela nista.

Košnja in podobno delo opravljajo delavci iz okoliških vasi. Norma jih ne veže. Plačani so bolje od sezonskih delavcev. Od uprave dobijo v naravi še pol litra žganja, dva litra vina in kilogram slanine — dnevno. V dinarjih je to toliko, kot celodnevna plača sezonskega delavca: 520 dinarjev. Sezonci pa dobijo slanino le takrat, ko opravljajo nadurno delo — zato pa ne

mu. Redčenje sladkorne pese plačajo tam različno Bosancem in Prekmurcem. Prvim 6400 din na ha, drugim pa za 900 din manj — zaradi tega, ker Bosanci niso pristali na prvotno določeno plačilo, a Prekmurci so molčali.

Celo to se je zgodilo, da so dobili delavci letos polovico manj plačano delo od lani — na direktiji Brestovac. Pa še ta zaslužek jim neki praktikant svojevoljno zmanjšuje. Mariji Lovenjakovi je na primer obračunal delo za 1600 dinarjev manj, kot pa je v resnici zaslužila. Pri redčenju sladkorne pese je lani zaslužil delavec 6160 dinarjev na ha. Leos plačajo po oralu 1500 dinarjev. Lani je bil potemtakem zaslužek na ar 61 dinarjev, letos pa le 26 dinarjev. Enako je pri prvem okapanju: letošnji zaslužek na ar je 26 dinarjev, lanski pa 33 dinarjev.

In teh primerov je nešteto. Majhnih, skoraj neznatnih, večjih in že naravnost bolečih. Kdo naj pove kaj o tem? Delavci sami? Na Karašici opravi z njimi brigadir Fujs: »Jutri dobiš obračun, pa lahko greš domov.« tako odgovarja na pritožbe. Na direktiji Jedinstvo pa so poskušali zadržati delavce s tem, da so jim odvzeli osebne izkaznice...

Tarifnega pravilnika ni...

»Tarifnega pravilnika ni.« tako povedo skoraj povsod, kamor se človek obrne s tem vprašanjem ali pa je — od lani. V Osječki mestni ekonomiji Klisa pa imajo zato kar tri tarifne pravilnike. Kdo bi se v vseh treh znael? Najlaže je — ne uporabljati nobenega. Tako tudi delajo. Direkcija Jedinstvo v Padeju je delavce seznanila s postavkami tarifnega pravilnika, zato pa delavci ne vedo, kolikšna je plača za posamezna dela na en hektar.

Uprave imajo prav gotovo svoje koristi od tega. Nihče jih ne nadzoruje, delo določajo same in tudi plače in vse ostalo, o čemer bi morali tudi delavci povedati svojo besedo. Včasih pa vse to določa direktor sam. Saj tudi ne more biti drugače, ko pa nikjer ne posreduje sindikalna podružnica, ko komaj kdo izmed sezoncev ve za delavsko samoupravljanje in potem se zgodi marsikaj, ko se sezonci vrnejo na svoje domove. Zaradi svojih slabih izkušenj negotujejo na vseh koncih in krajih in potem jih vsi imajo za reakcionarje.

In ne samo to! Brali smo v Borbi, da so prekmurjski sezonci najbolj nazadnjaški ljudje v Prekmurju, celo bolj od tistih kmetov, ki niso nikdar stopili v kakšno mesto iz svojih zakotnih vasi. Da, tako je zapisal nek dopisnik in vendar to ni res! Prekmurjski sezonci so v večini primerov videli precej sveta in spoznali različne kraje in življenje drugod. Od tod so črpali del izobrazbe in razgledanosti, toda manjvred-

pač tudi tisto, kar se jim ne zdi prav in pametno, ker nimajo komu povedati, da bi delo po njihovem predlogu potekalo bolje in pravičnejše v odnosu na plače.

Samo koristilo bi na primer direktiji Brestovac, če bi poslušala delavce, ki kritizirajo nenačrtno razdelitev dela. Zgodilo se je, da je ena skupina delala na treh vrstah dela in vse tudi opravila, bila pa je določena tudi za četrto delo, ki je bilo medtem že opravljeno. Delo določajo domači nadzorniki, ki pa nimajo nobene povezave. Ob voznji sena so dobili štirje delavci osemnajst konjskih vpreg, druga skupina 20 delavcev pa zopet samo šest konjskih vpreg. Vse to povzroča slab učinek dela in tudi slab zaslužek.

Tam, kjer delavci ne zapuščajo delovnih mest

Čeprav je mnogo temnega povsod, kjer so sezonski delavci iz Prekmurja zaposleni, so vendarle posestva, po katerih se bodo morala vsa ostala slej ali prej zgledovati. Tako je z direktijo Čoka v Banatu. Od 182 sezonskih delavcev, ki delajo na petih distriktih, še nobeden ni zapustil delovnega mesta. Vzrok je preprost. Vodstvo direktije uveljavlja socialistična načela na vsem področju. Delavci so zaradi tega zadovoljni s stanovanjem, hranom in vsem drugim. Bolniki dobijo na tem posestvu 70% plače, medtem ko v Baranji in Sremu plačujejo le 50%. Zaslužek izplačujejo 100%. Sezonski delavci so v tarifnem pravilniku izenačeni s stalnimi delavci in bodo udeleženi tudi pri delitvi dobička. Deževne dneve, ko ni dela, plačajo po 180 dinarjev dnevno, delo ob nedeljah pa po predpisih — 50% več. Tukaj tudi bolnikov ni, razen dveh primerov.

Podobno je tudi v direktiji Kamendin v Bački, kjer se delavci odlično razumejo z direktorjem, ki jim vsa dela podrobno pojasni. V kolikor je bil tukaj delovni dan določen na deset ur, so bile plačane nadure. Delavci so s podjetjem sporazumno sklenili pogodbo, da bodo dobili od presežka planiranega dohodka 20%. Direktor predvideva, da bo tako dobil vsak delavec približno 50.000 dinarjev. In delavci na tem posestvu po delu vsak večer veselo pojo...

V Novosadski mestni ekonomiji so v delavskem svetu štirje sezonski delavci med šestnajstimi člani. Edinstven primer je, da je tarifni pravilnik izoben v menzi. Tovariši z okraja Murska Sobota, ki so delavce obiskovali, so se prav tukaj nadejali največjega nerada, a so videli prav nasprotno.

No, in še direktija Kozjak. Čeprav je tam razpon plač največji med vsemi 28 posestvi in je tudi vsepovsod drugod po tej direktiji nered, je pa razveseljiv primer, da je tukaj organizirana prva podružnica sindikata sezonskih delavcev. Neki delavec je organiziral skupino šestdesetih sezoncev in ta skupina bo gotovo kmalu imela toliko vpliva, da bo tudi tukaj uveljavljena udeležba sezoncev v delavskem samoupravljanju, udeležba v delitvi dobička in podobno, kar doslej sezoncem ni bilo dano, a je bila pravica stalnih delavcev.

V večih gospodarstvih, ki jih je obiskala delegacija, so v upravah izrazili svoje zadovoljstvo nad vzhornim delom naših sezoncev. Pohvalili so jih kot dobre delavce, ki se razumejo na svoj posel in ga dobro opravijo, zato jih želijo zaposliti na posestvih tudi prihodnje leto v še večjem številu.

Prvi obisk sezoncem s strani Okrajnega ljudskega odbora v M. Soboti je bil vsekakor uspešen. Niz večjih problemov je bilo sporazumno rešenih, nekaj jih je prevzela v obravnavo republiška inspekcija za delo v Zagrebu, nekatere pa bo rešila Glavna direktija. Svoja pota pa bodo ubrali tudi sezonci sami in sindikat v Prekmurju, ki bo našel med njimi na stotine dobrih članov...

Upravljanje zadružnih posestev

(Nadaljevanje s 1. strani)
Sodobni in prostorni hlevi omogočajo razvoj živinoreje. Za nakup plemenske živine so letos že izlicitali okrog 680.000 din kredita. Delo na posestvu je precej mehkanizirano, vendar še z doseženo ravno niso zadovoljni. Pred kratkim jim je uspelo, da so v ta namen dobili nekaj nad 3 milijone dinarjev kredita. Delovni kolektiv pa se pripravljajo, da bo prevzel upravljanje posestva v svoje roke.

Precej težjo nalogo ima tešnovsko posestvo spriču izredno velike razdrobljenosti zemljišč, saj je 90 hektarov zemlje razdeljene kar na 122 parcel, ki so raztresene daleč po okolici. Nimajo primernih gospodarskih poslopj, predvsem živinskih hlevov. Pred kratkim so kupili 10 glav goveje živine, kar pa še vedno ne zadostuje. Več jo ne morejo kupiti, ker nimajo potrebnih prostorov. Lani niso najbolje gospodarili, letos pa jim kljub že

opisanemu stanju in težavam ni kaj očitati.

Prav v delavskem samoupravljanju na zadružnih posestvih bodo prekmurjski kmetijski delavci dokazali, da so tudi v novih pogojih sposobni dobro gospodariti. Na poti k novim uspehom in napredku pa jih kajpak čakajo odgovorne in težke naloge, ki jim bodo kos le tedaj, če bodo prišli na zeleno vejo tudi v splošni in strokovni izobrazbi.

Nekatere zadružna posestva pa se ne morejo pohvaliti s takšnimi uspehi. To se lahko dogaja le tam, kjer kmetijske zadruge ne vodijo dovolj računano o svojih posestvih. Ponekod se je celo dogajalo, da so se hotele posestev znebiti, češ, da jim povzročajo samo izgubo. Menda ni treba posebej poudarjati, da v vodstvu takih zadrug nekaj ni v redu, saj zanemarjajo prav one osnovne naloge, ki so jim zaupane v našem kmetijskem zadrugaštvu.

Dober zaslužek s terenskim dodatkom

„GRADIS“, gradbišče Jesenice na Gorenjskem

sprejme večje število NEKVALIFICIRANIH DELAVCEV

Plača od 34 do 38 din na uro. Terenski dodatek 80 din na dan. Hrana (brez kruha) 3100 din na mesec.

Sprejmemo tudi večje število

kvalificiranih zidarjev

pod ugodnimi plačilnimi pogoji. Obrnite se na najbližjo posredovalnico za delo!

UPRAVA

Hvala vam, tovariši . . .

Tovariši uredniki!

Bilo mi je 18 mesecev, ko so mi madžarski fašisti odvedli očeta. Takrat se nisem mogla razumeti ničesar, najmanj pa slutiti, da bom ostala brez njega. Toda potekali so dnevi, tedni in meseci, očka, ki sem ga čakala, pa ni prišel. Bila sem majhna in nisem vedela, kaj se dogaja. Tako sem dopolnila že tretje leto in hudo mi je bilo, ker nisem imela očeta kakor drugi otroci. Ko sem oprášala mamo, kje je moj očka, ali ga morda nimam, mi je žalostna odgovorila, da sem ga imela, a se nikoli ne bo vrnil k nama, ker ga je vzela vojna. Morda mi je povedala še kaj, toda premajhna sem bila, da bi vse razumela.

Letos pa bom šla že v drugi razred gimnazije. Zdaj razumevam, kje je ostal moj očka in zakaj se ni vrnil k meni. Zal mi je zanj, rada bi bila, da bi živel in užival z menoj vse ono, za kar se je boril in tudi žrtvoval svoje življenje. Toda ni ga, po njem je ostalo le ime, prezano med mnoga druga na spominski plošči žrtvam fašizma na soboškem pokopališču. Obenem pa sem vesela, da naša domovina ni pozabila name, da skrbi za partizanske sirote.

Martjanska mladina bo slavila

Martjance — prikupno prekmursko vas — menda vsakdo pozna! V njej je tudi občinsko središče. V tej občini mladi nočejo zaostajati za starejšimi. Občinski komite Ljudske mladine na zadnji seji sklenil, da bo priredil občinski mladinski dan. Na to prireditve se že pripravljajo; po vseh vaseh so sklicali sestanke z mladimi vaščani, ki so se z zanimanjem in veseljem oprijeli dela. Sleherni mladinski aktiv bo pomagal po svojih močeh — bodisi z delovno silo, bodisi v kulturnem programu.

Začetek občinskega mladinskega dneva bo 6. avgusta, ko bodo uprizorili igro »Stari greh«. Nastopili bodo mladi igralci iz Noršinec. Naslednji dan bo veseli večer s peštrim programom. 8. avgusta popoldne bodo športna in telovadna tekmovanja, popoldne pa ljudsko rajanje.

Občinsko mladinsko vodstvo, ki vabi vse mlade ljudi v občini, da z delom in sodelovanjem podprejo njegovo pobudo, bo v prihodnjih tednih organiziralo prostovoljno delo tudi na gradbišču združnega doma.

V Gornji Radgoni

so prenovili kinodvorano

V počastitev prvega občinskega dneva v Gor. Radgoni je vodstvo radgonskega kina sklenilo, da bo za to svečanost prenovilo svojo dvorano. Za restavriranje dvorane so predvideni precejšnji stroški, saj bo stalo vse delo nekaj nad milijon dinarjev. Samo stoli jih bodo veljali 800.000 din.

Z vrat so izginile tudi zavese, ki so ubijale akustiko in na katerih se je nabiral prah. Prav zaradi akustike pa bi bile potrebne še nekatere korekture in je prava škoda, da niso tega opravili že sedaj. To pomanjkljivost namreč občutijo nastopajoče igralske družine in pevski zbori. Slikarska dela je prevzel priznani mojster tov. Kaučič, ki s pravim okusom kombinira barve v lepo harmonijo.

Tako bodo odslej tudi obiskovalci radgonskega kina sedeli v udobnih klopih v zares moderno urejeni dvorani. S tem je G. Radgona spet nekaj pridobila na ugledu in škoda je, da v turističnem pogledu pomeni tako malo. —rko

Dolga vas

Zadnje deževje je pustilo za seboj precej blata. Ponekod se ceste in zavožene poti dokaj hitro posuše. V Dolgi vasi pa ni tako; ko so že drugod ceste suhe, je pri nas še vedno toliko blata, da je težko hoditi po cesti, še težje pa kolesariti. Blato dela težave tudi voznikom. Glavna pot skozi Dolgo vas kaže žalostno sliko tudi takrat, ko je lepo vreme. Na njej se nabere debela plast cestnega prahu.

Vaščanom, ki so drugače dokaj iznajdljivi ljudje, bi priporočali, naj enkrat svojo cesto pošteno zavozijo in napravijo kraj večnemu blaut in prahu. To bi bilo predvsem v njihovo korist. Sicer pa bi jih na to morali opozoriti odgovorni činitelji. —ce

V Lendavi je bilo tako . . .

Pretekli mesec se je v Dol. Lendavi rodilo 10 dečkov in 8 deklic, umrli pa sta le 2 ženski. Število rojstev je za 89% večje od števila primerov smrti, kar je vsekakor zanimivo. Prirastek v lendavski občini je že minulo leto presegal evropsko povprečje. V juliju se je poročilo 6 parov; trgovski pomočnik Bela Norčič in živiljska pomočnica Ida Hack; strugar Julij Balaž in frizerska pomočnica Alojzija Vadnal; avtomehaničar Jožef Bopoša in gospodinjska pomočnica Ana Barač; kopski trener Ignac Fidler in trgovska pomočnica Olga Koštric; mličičnik Franc Žilavec in gospodinjska pomočnica Marija Gore; delavec Jožef Toth in poljska delavka Marija Gerebica.

Iz občine se je izselilo 23, priselilo pa 9 oseb.

Hrastje-Mota

Odbor, ki ga sestavljajo predstavniki delavskih kolektivov, ljudske oblasti, množičnih organizacij in kulturnoprosvetnih društev, pripravlja za nedeljo, 22. avgusta, svečano otvoritev železniške postaje Hrastje-Mota.

Kolektiv Splošnega gradbenega podjetja iz Gornje Radgone je kljub slabemu vremenu v zadnjih mesecih dogradil postajo v predvidenem času, tako da bodo v Hrastju-Moti hkrati z otvoritvijo postajnega poslopja združili tudi proslavo dvajsetletnice »Ljudske pravice«.

Rada imam ljudi, ki se me spomnijo ob raznih prilikah.

Našo družino je tudi letos obiskala partizanska patrolja. V sredo, pred Dnevom ostaje, so prišli. Bili so oprabljeni kot pravi borci. Pa saj so tudi bili svojčas. Kar sedem jih je prišlo in lepo knjigo so mi podarili, za kar se najlepše zahvaljujem. Vesela in srečna sem bila ob njihovem obisku in, ko smo se pogovarjali o partizanih in borbi za svobodo,

do, ponosna, da je tudi moj očka delal za srečno budočnost nas mladih, ki rastemo svobodni in vedri v Titovi Jugoslaviji.

Zahvaljujem se za obisk partizanski patrolji in pridno se bom učila, da se bom nekoč lahko oddolžila za skrb, katere sem deležna zdaj.

Katica Hajdinjak, dijakinja
Murska Sobota

Objavljamo pismo, ki ga je poslala našemu uredništvu mala Katica iz M. Sobote. Njen očka, aktivist NOB, je padel v roke madžarskim fašistom maja 1944. Z mnogimi drugimi je bil po strahovitih mučenju v čakovskih vojaških zaporih obsojen na težko robijo. Kljub mučenju ni izdal svojih sodelavcev. S tisoči drugih se je končala njegova pot v nemških taboriščih. Domovina je daroval najdražje — življenje. Njegova hčerka Katica se zdaj zahvaljuje partizanski patrolji, ki jo je obiskala. Verjame, da so ji besede zahvale privrele iz srca, zato naj bodo obenem zahvala vseh partizanskih otrok, mater in očetov, ki so jih, kakor Katico, obiskale partizanske patrolje.

Gaberje

V občini Gaberje se je narodil en deček, umrla je ena oseba, en par pa je sklenil zakonsko zvezo.

Končno so prišli na svoj račun tudi soboški kopalci. Vsaj desetkrat toliko jih je dnevno na kopalnišču, ki postaja že kar nekam pretesno.

Cene važnejših živiljskih potrebščin na naših trgih

V dneh od 19. do 25. julija so bile na trgih v Sloveniji naslednje najnižje cene nekaterih važnejših živiljskih predmetov:

Goveje meso, najnižja cena 210 din za kg v Kočevju, najvišja 250 na Jesenicah; svinjsko meso najnižja cena 240 din v Kočevju, Novem mestu, Ptuj in Trbovljah, najvišja 270 din na Jesenicah; novi krompir najnižja cena v Trbovljah 16 din za kg, najvišja v Novem mestu in na Jesenicah 25 din; čebula najnižja cena v Trbovljah 24 din za kg, najvišja v Kočevju 45 din; paradizniki sveži najnižja cena v Trbovljah 32 din, najvišja v Novem mestu 55 din; zelena solata najnižja 20 din v Trbovljah, Murski Soboti, Novem mestu, najvišja v Ljubljani 50 din; zelena paprika, najnižja cena v Ljubljani 150 din, najvišja v Marboru 140 din; fižol v stročju najnižja cena v Trbovljah 24 din, najvišja v Kranju, na Jesenicah, v Kočevju 60 din; sladko zelje najnižja cena v Trbovljah 20 din, najvišja v Murski Soboti, Kočevju 30 din; marelice najnižja cena v Gorici 40 din, najvišja v Murski Soboti 75 din.

Velika ponudba zelenjave in povrtnin ne vpliva vidno na znižanje cen. Manjša ponudba zelene solate na ljubljanskem trgu v družbenem sektorju povzroča nadaljnje jviševanje cen privatnega sektorja. Zviševanje odkupne cene živine povzroča občutno zvišanje cen mesa, medtem ko so cene mesa v ostalih republikah ostale neizpremenjene. Ponudba sezonskih povrtnin je bila v ostalih mestih naše države zadovoljiva, ponekod je presegala celo povpraševanje in so zato cene nižje v primerjavi z našim trgom.

Cene v nekaterih mestih ostalih republik v razdobju od 12. do 18. julija: goveje meso, najnižja cena v Titogradu 170 din za kg, svinjsko meso, najnižja cena v Skoplju 240 din, novi krompir najnižja cena v Beogradu 14 din, paradiznik, najnižja cena v Beogradu 50 din, fižol v stročju, najnižja cena 20 din v Beogradu, sladko zelje 12 din v Beogradu, marelice 50 din in Skoplju.

60 let gasilskega društva v Cezanjevcih

Zadnje dni je bilo na njhval in skednjih živo, saj je vsak kmetovalec — v bojazni, da bodo nevihte ovirale delo — hitel, da spravi snopje čimprej pod streho, zrnje pa v žitnice.

Pogovor se je sukal okrog pridelka, skoraj bolj pa o velikem slavu ob 60-letnici obstoja gasilskega društva, kar pa je razumljivo, saj v vasi skoraj ni družine, ki ne bi imela vsaj enega gasilca.

Leto 1894 je gasilsko društvo, ki je stelo takrat 22 članov, prevzelo od občinskega odbora brizgalno in začelo delovati pod strogo disciplino. Pristopili so novinci in odstopali tisti, ki niso mogli vzdržati take discipline. Takrat je bila večina hiš v vasi krita s slamo, požari so bili pogosti, zato se je društvo z uspešnim

nastopom kmalu uveljavilo. Ponosni smo bili na svoje društvo, saj je bilo edino, ki je povezovalo vaščane in jim pripravljalo prireditve.

Tako pripoveduje najstarejši, še živi ustanovitelj društva: Blagovič, Vunderl in Gorjak, ki dandanes radi gledajo, zlasti mladino obeh

spolov, kako vneto nadaljujejo njihovo delo.

Osmega avgusta bo društvo pokazalo svojo sposobnost in napredek, veselo pozdravilo visoki jubilej, h kateremu čestitamo, želeč, da bi slavje obiskali bližnji in daljni prijatelji gasilstva. A. L.

Tudi v Petanjcih — elektrika

Že od leta 1950 se v Petanjcih poteguje za elektriko, na Tišini pa so o njej spregovorili že leta 1947. Toda — kaj? Na poti do uresničitve tega načrta so bile razne zapreke, ki so preprečile, da bi delo pravočasno steklo. Po vztrajnem prizadevanju pa so vendarle uspeli; zadnje nedelje je v Petanjcih in delu Tišine prvič zasvetila električna luč.

Investicijsko posojilo okraja, pomoč kmetijske zadruge in dobiček na tomboli — vse to je pripomoglo, da so lahko z delom nadaljevali in ga tudi do konca izpeljali. Že leta 1952 so skopali jame in postavili drogove, leto kasneje pa potegnili žico. Prebivalci so se prostovoljnimi delom prispevali nekaj sto tisoč ur.

Svojo zmagost so slavili v nedeljo. V tišinski občini je sedaj elektrificiranih 7 vasi, ostalih 7 vasi pa bo dobilo elektriko do 29. novembra — Dneva republike. Dajnovod, ki je speljan od M. Sobote do Sodišinec, meri z vdenci vred 15 km. Predračun zanj je znašal 15 milijonov dinarjev. Tri četrtine tega so kmetje že poravnali. Pri elektrifikaciji je sodelovalo 95% prebivalcev, le nekaj starokopitnih kmetov je stalo ob strani. —ik

Pevci - pionirji iz Gornje Radgone - pozor!

15. in 14. avgusta bo Gornja Radgona praznovala svoj prvi občinski praznik. Štab za proslavo vabi vse pevce Pionirskega pevskega zbora radgonske Svobode, da s svojo pesmijo sodelujejo v teh prazničnih dneh.

Javite se svojemu pevovodji 15. avgusta ob 4. uri popoldne. Čakal vas bo na gimnaziji, da na skupni vaji osvežite pesmi, k jih boste peli zvečer na akademiji in prihodnji dan na svečanosti.

Za oddaljene pevce in pevke bomo preskrbeli prenočišča in hrano. Pionirji - pevci, udeležite se proslave občinskega dne polnoštevno!

Štab za proslavo OD
Gornja Radgona

Zdravo seme - dobra žetev!

Za zatiranje glivičnih bolezni, ki se prenašajo s semenom, seme razkužimo, preden ga posejemo:

CERETAN-PRASIVO

je živosrebrno suho razkužilo. Za 100 kg pšenice ali rži porabimo 150 gramov, za enako količino ječmena 200 gramov in za 100 kg ovsa 350 gr praška.

Z živosrebrnimi razkužili (Ceretan - prašivo, Ceresan - suhi, Agrosan) uničujemo pri žitih trdo pšenično in ječmenovo snet, trdo ovseno snet, rženo bilno snet, ječmenovo progavost in snežno plesen rži in pšenice.

OLO — Svet za gospodarstvo
Murska Sobota

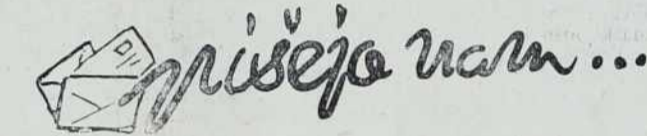
KMETIJSKE ZADRUGE IN KMETOVALCI!

Preskrbite si pravočasno umetna gnojila za jesensko setev.

Dobavili vam bomo: apneni dušik, nitrofoskal, superfosfat, Thmasovo žlindro in kalijevo sol.

Dostavite nam pravočasno naročila!

»AGROMERKUR« — združno trg. podjetje
Murska Sobota

V čigavem imenu govorite, gospod Horvat?

Pred dnevi je bila polletna konferenca osnorne organizacije SZDL na Kolodvorskem terenu v M. Soboti. Odbor je poročal o svojem delu, v razgovoru pa so člani obravnavali pretežno gospodarska vprašanja mesta in bližnje proslave.

Sestanka se je udeležil tudi Jože Horvat iz Slomškove ulice. Člani SZDL smo že vajeni njegovih obiskov, saj se redno udeležuje sestankov, čeprav ni član SZDL. Toda zakaj tako vestno prihaja na sestanke?

Ugotovljamo, da prihaja z očitnim namenom, zavesti razgovor o slepo ulico. S svojim osamljenim glasom nasprotuje sleherni stvari, celo načelnim stališčem Socialistične zveze. V kako skupino ljudi naj štejemo pošteni člani SZDL in delovni ljudje gospoda Horvata, ki demagoško izjavlja: »Mi nimamo zaupanja v ljudsko oblast. Treba je ravnati po krščanski nauki in ne postopati z ljudmi kakor z Afrikanci.« S krščanskim naukom poziva ljudi, naj

ljubijo svojega bližnjega, toda kako ravna on sam s svojimi najbližjimi.

Svojo ženo in otroke je nagnal od doma in se noče pobotati z družino po svojem toliko priljubljenem načelu »ljubi svojega bližnjega...« Na ves glas kriči, da nima zaupanja v ljudsko oblast (kar neupravičeno govori v množini) in se pri tem sklicuje na drobne pomanjkljivosti, ki so bile nehoti in pomotoma storjene na njegovo ime v pristojnem ljudskem odboru. Gre tu za 0,87 ha gozda, s katerim ga je obremenil Obč. LO Mačkovič, a v resnici ne poseduje gozda. Druga »krivica« je obremenitev davka za ženino zemljo na njegovo ime. Toda ko na ta račun zmerja ljudsko oblast, pa ne pove, da ni ukrenil ničesar, da bi na katastru uradno ločil svojo posest od žene.

Značilno zanj je, da tako ni nastopil le enkrat, temveč redno in vztrajno nasprotuje vsemu delu Socialistične zveze. Tako se na pr. ne strinja s preimenovanjem bivše Kolodvorske ulice v ulico narodnega heroja Borisa Kidriča. Radi verjame, da preimenovanje ne bi nasprotoval, če bi šlo za kakega politikanta starega kova, ki tako kakor on sam, nikoli ni imel z ljudstvom nič skupnega.

Veseli smo sodelovanja ljudi, četudi niso člani SZDL, a vsaj kažejo pošteno državljsko zavest. Nikakor pa ne maramo trati časa z gospodom Horvatom in njemu podobnimi (če je še kak v našem mestu), saj si s svojim zadržanjem sam jemlje pravico za to. To dokazuje s svojo večno abstinenco pri vseh volitvah, saj se po osvoboditvi še nobenkrat ni prikazal na volišču in tako jasno povedal, da ni in niti noče biti vsaj lojalen državljan. Milošević

Tovariši uredniki!

V 50. številki »Obmurskega tednika« smo brali krajši članek o filmih in mladini, ki obiskuje kinopredstave. Za avtorja dopisa je podpisal Jože Horvat. Sporočamo vam, da se z osebino dopisa sicer strinjamo, toda ne moremo prezeti tega, da je članek napisal nekdo, ki nima osnove za kakršnekoli očitke naši mladini. Veseli smo vsakega nasveta in opozorila, ki nam ga da resničen prijatelj mladine in ki svoje opozorilo lahko utemelji z lastrnim zgledom in vedenjem, a kdor tega ne zmore, naj ne deli mladini nobenih naukov.

Mestni komite LMS
Murska Sobota

AVTO-MOTO DRUŠTVO KRIZEVCI PRI LJUTOMERU

priredi
dne 8. avgusta 1954 ob 3. uri popoldne v Križevcih pri Ljutomeru

VELIKO TOMBOLO

Glavni dobitki:

- 40.000 din v gotovini,
- samska spalnica,
- radio,
- kolo (moško),
- citre,
- sobna peč,
- drvarnica,
- 8.500 kom. zidne opeke,
9. usnje (pol telečje kože),
10. 70 kg bele moke,
11. 2 toaletni garnituri,
12. 100-literski sod.

Cena tombolski karti 40 din.

Poleg navedenih glavnih dobitkov še 500 manjših praktičnih dobitkov. Po tomboli prosta zabava s plesom. Za dobra jedila in prvovrstno kapljico, kakor tudi za dobro godbo bo preskrbljeno. Za obilen obisk se priporoča pripravljali odbor

Sport

ODRED — gost v Prekmurju

ODRED : NAFTA 3:2 (1:1)

V soboto je bilo prijateljsko srečanje Odreda in Nafta v Lendavi. Za nastop je bilo veliko zanimanje. Žal je bila tekma odigrana med tednom in tako mnogi ljubitelji nogometa s podeželja niso utegnili priti na igrišče. Okrog 500 ljudi je pozdravilo moštvi. Sodil je Kukonja iz Murske Sobote. Moštvi sta nastopila v naslednjih postavah:

Odred: Grčević, Piskar, Jurišič, Rugar, Žizek, Guban, Krgin, Vorigič, Kranjc, Belc, Zdravkovič.

Nafta: Budja, Lebar, Simonka, Stefanec, Simon, Gerencner, Novak, Pintar, Varga, Vajda, Kulčar.

Po prvih trenutkih nerazume je bila igra živa in hitra. Odred je bil v tem času neprenehoma v napadu. Ko je bilo pričakovati prvi gol v korist Odreda, je v 26. minuti igralec domačega moštva Varga uspel s prodorom in žoga je obstala v mreži gostov. Moštvo Nafta je opogumljeno napadalo vrata gostov. Odred je v 35. minuti po krivdi ožje obrambe Nafta uspel izenačiti rezultat.

Tudi prve minute drugega polčasa so pripadale gostom, ki so v 56. minuti igre dosegli drugi gol v svojo korist. Dobrih deset minut so močno napadali igralci Nafta, ki so oblegali gol v kazenskem prostoru. Varga je dvakrat zgrešil prazna vrata nasprotnikov. V tem času so domačini izsilili tudi tri zaporedne kote, toda brez uspeha. Po krivdi obrambe domačega moštva je dosegel Odred v 61. minuti tretji gol. Pri ponovnem napadu je bil nato poškodovan Kulčar, ki se je po kratkem času vrnil v igro in dosegel v 88. minuti drugi gol za Nafto.

Rezultat je bil realen, borba športna, a sodnik je sodil odlično. —ce

SOBOTA : ODRED 0:2 (0:0)

Na stadionu NK Sobote je bila v nedeljo odigrana prijateljska nogometna tekma med ljubljanskim Odredom in domačim moštvom. Rutina in tehnična dovršenost gostov je prišla do izraza predvsem v drugem polčasu, kar jim je prineslo tudi zmago.

V prvem delu igre se je domače moštvo zelo uspešno upiralo gostom in dalo precej dela ljubljanskim branilcem. Vendar ni bilo v napadu dobrih strelcev, brez katerih ni uspeha. In tako je bilo tudi tokrat! V tem času je Zelko poslal žogo nepričakovano na vrata, vendar je Grčević sigurno ubranil. Domači vratar v prvem polčasu ni imel skoraj nobenega dela. Vse akcije gostov so se končale v outu, še več pa so jih preprečili poštvovalni branilci.

Po odmoru je v domačem moštvu nastopilo nekaj novih moči, kar pa se ni obneslo. Gostom je uspelo, da so močno napadli in že v 5. minuti dosegli gol. Se nekaj nevarnih napadov gostov in pobudo so prevzeli v svoje roke domačini. Razvila se je zelo lepa igra, domači napadali so poizkušali izenačiti, vendar pa se jim to zaradi slabega streljanja na vrata, počasnosti nekaterih igralcev in tudi precejšnje smole ni posrečilo. Malo pred koncem pa so gostje nepričakovano, po lepi kombinaciji dosegli drugi gol. Preden je sodnik odžvižgal konec igre, so napadali Sobote imeli še dve priložnosti za znižanje rezultata, vendar žoga ni našla poti v mrežo.

Moštvo Odreda, ki si je zmago vsekakor zaslužilo, je igralo igro kratkih pasov in tehnično dovršeno. Pokazali so lep nogolet, vendar pa nekoliko neučinkovit.

Domače moštvo smo videli igrati že pre-

Lidje so resen jako čudni. Eni se svajujejo sami sobom, drugi z drugimi, neštrni pa tudi z sitinjo. Tak sen negda majnika doba tam z združnih gorie pismo, f kerem se je pisatel spūsta na nekšega svojega ketisa no našteja fse puno jegovih grehof. Najbrže sta si že dugo f svajti to pa si je jega, poštenjaka, pošteno prvošča. Zaj se je sprevažalo, ka se je, pisatelj z istinjo v redi svada pa ka je še mene f toto nesnažno reč spleja. Zato pravim, ka je meni resen žo, ka sen jemi verva, pa ka do naše cajtinge odzaj dale ima fskšega pisatela laži ali obiraja vūnovedale — te pa naj le san kašo piše! Či de nan što kaj pisa, naj se ne zaletavle f tolega li ovega človeka! Naj se rajši hapi fse felč falink, kerih je na fskščen vogli zadosta no nan fen škodije!

Či smo že pr svajujavi, pa povejmo oten še nekaj več! Najprle to, ka se družtva f Prekijji že svajujlevo za dneve, dere bi napravili kakšo tombolo ali srečni lof. Pritovujlevo se že, ka je pre v naših kolendrah premalo nedel pa ka bi naj okraj to poprava. Svaja pa gre še dale. Največ lidj se svajujlevo z gospoj Srečoji, potlan pa neštrni natekjeai še met sobon. Noži, tudi sklūkači so zaj precik drago, zato si čreva pregledujavu bole po retken ne se rajši s pesnicami po glavah božajo. Takšega feista modernega boksa so se v zadkem cajti hapili tan okolik Kostaja no Male Nedle. Najbolši boksaři do se pre zbrali negda prta jeseni na lotmerski lumpijadi-zabaf kvantir jih že čaka f hoteli pod vūroj.

Či se družtva še za nedele svajujlevo, so se v nekšev lotmersken stacijni zdeg-mali z mesci, ven vsijjo tan v okni plakati od junja še v julji — morti za lotmerski muzejnu, ker se nan že dugo obečavle. Stacijni so se v zadkem cajti sploh naučro-svajujali, ker de meja lepšo no bole močro-no ime. Eden si je zbra ime Zarja — nišče pa ne ve, kakša. Zarja lepših dnevoj, fa-

cej bolje. Napadalni vrsti ni šlo vse od rok in se je močno poznala odsotnost Mau-čeca. V prvem polčasu je zadovoljil Hum-mar, ki je večkrat pobegnil Piskarju, ven-dar so strelji zgrešili vrata. Boljši del mo-štva je bila krilska vrsta, ki je nosila tudi glavno breme igre. Vratar Ouček ni imel prilike, da bi pokazal svoje sposobnosti, saj so gostje malo streljali na vrata. Gola, ključih je prijel, sta bila dosežena iz ne-posredne bližine in bila neubranljiva.

Pred približno 1000 gledalci je sodil Kološa. —ček

Tisina

Kolektiv naše drevnice je vzlic močni zaposlitvi z veliko vnamo našudiral Finž-garjevo igro »Razvalina življenja«. Obisk je bil zadovoljiv, pa tudi igranci, katerim gre vsa zahvala za trud, so svoje vloge precej dobro obvladali.

V tišinski občini pridno mlatio. Pride-ek pšenice bo nekoliko slabši od lanskega, dočim bodo rži več namlatili. Jesenske polj-ske rastline kažejo slabo. Ker je padlo mnogo dežja, je zemlja zelo zbita in trda, tako da se ne morejo prav dvigniti. Ko-ruza v gramozni jami je porumenela. Krom-pir je tu in tam napadla plesen, zato je začel prezgodaj zoriti. Detelja in otava do-bro kažeta. J. G.

Vinski vrhovi

Pri nas so bile preteklo nedeljo področ-ne gasilske tekme. Nastopila so društva iz Ivanjkovec, Hermanec in Vitana, z Vinskih vrhov in Koda. Po očni posebne strokovne komisije je zasedlo prvo mesto društvo iz Ivanjkovec, drugo mesto društvo iz Her-manec, tretje mesto pa je pripadlo gasil-cem z Vinskih vrhov. AT

Preteklo nedeljo so se pri nas srečali tudi domači in ivanjkovski odbojkarji. Re-zultat je 3:0 v korist Ivanjkovec. Lostje so se izkazali kot tehnično sposobno moštvo. Najbolj sta ugajala Stanko Birič in Drago Hrvatski. AT

Ljutomerski telovadci v Senkocvu

Telovadci in odbojkarji Ljutomerskega in ivanjkovskega društva »Partizan« so pre-teklo nedeljo gostovali v Senkocvih pri Ca-kovcu — pri bratih Hrvatih. Z njimi so se pomerili v talni in orodni telovadbi. Ljuto-merski odbojkarji pa so tekmovali s prvakom Cakovca in okrajja Prelog in prepri-čljivo zmagali z rezultatom 3:0. AT

Kuzma

Okrajni ljudski odbor M. Sobota se je letos zavzel za nadzidavo občinske hiše v naši vasi. V svojem proračunu je zagotovil potrebna sredstva, pa tudi vaščani so začeli gibati; pripravili so že ves gradbeni ma-terial in ga zvozili na gradbišče. Z delom pa še niso pričeli, ker čakajo na načrt. Vse kaže, da se z njim odlašja, kar pa ni prav, saj je zgradba zelo potrebna obno-vitve in boljše strehe. Sedaj namreč na več krajih propuščja vođo in zato v prostorih marsikaj propada.

Občani pa so se odločno zavzeli tudi za popravilo ceste Matjaževci—Trdkova. Nanjo so že navozili precej materiala. Ljud-ski odbor je pomagal z denarnimi sredstvi. Potrebno bi bilo, da bi to cesto bolj na-črtno trasirali in očistili jarke, s čemer bi zmanjšal nevarnost odnašanja cestnega ma-teriala, kar se je v Trdkovi zgodilo ob zadnjem nalivu. B. Z.

Gasilska Zveza v M. Soboti obvešča

Tedenski koledar

Okrajni odbor Rdečega križa bo v krat-kem izvršil akcijo za prostovoljno dajanje krvi vseh zdravih moških in žensk v sta-rosti od 21. do 60. leta.

Okrajna gasilska zveza poziva vse zdra-ve člane v določeni starosti, da se prija-vojo za dajanje krvi pri občinskih ali kra-jevnih odborih Rdečega križa, kjer dobe vsa potrebna pojasnila. Dajanje krvi je

velika pomoč bližnjemu, zato naj ne bo gasilca, ki je za to zmožen, pa se temu pozivu ne bi odzval.

Pozivamo vsa društva, da čimprej pre-vzamemo brošuro »III. kongres Gasilske zve-ze LRS«. Kujiga ima zelo bogato vsebino in je obvezna za vsa društva. Cena je 155 dinarjev, plačati jo je takoj pri prevzemu. Iz pisarne OGZ M. Sobota

RAZPIS

Komisija za nameščanje vodilnih uslužbencev gospodarskih organizacij pri LOMO v M. Soboti razpisuje

javni natečaj

za namestitev poslovodij naslednjih samostojnih trgovin:

»Preskrba«, trgovina s špecerijskim blagom, Murska Sobota, Zvezna ulica 4.

»Vesna«, trgovina z galanterijo, Murska Sobota, Trg Zmaga.

»Zarja«, trgovina z manufakturnim blagom, Murska Sobota, Titova ul. 21.

»Runo«, trgovina z usnjem in čevljarskimi potrebščinami, Mur-ska Sobota, Titova 12.

»Dome«, trgovina s špecerijskim blagom, M. Sobota, Lendavska ul.

»Izbira«, trgovina z manufakturnim blagom, Murska Sobota, Titova ulica 15.

»Moda«, trgovina z manufakturnim blagom, M. Sobota, Titova 15.

»Tkanina«, trgovina z manufakturnim blagom, Murska Sobota, Titova ul. 25.

»Kovina«, trgovina z železnino, M. Sobota, Titova 9.

»Tehnopromet«, trgovina s tehničnimi predmeti, kolesi in šivalnimi stroji, Murska Sobota.

Pogoji: Potrebna strokovna izobrazba trg. nadaljevalna ali njej podobne šole z najmanj 5-letno prakso pri vodstvu samostojne trgovine z ustrežno branžo.

»Železo«, trgovina z železnino na malo in veliko, M. Sobota, Lendavska c. 27.

Pogoji: Ekonomska srednja šola z zaključnim izpitom in najmanj 5-letno prakso pri samostojnem vodstvu manjšega trg. podjetja ali potrebna strokovna izobrazba trg. nad. ali njej podobne šole z najmanj 15-letno prakso pri delu v trgovini železninske stroke.

Za namestitev direktorja, šefa komerciale in računovodje v tr-govskem združenem podjetju »Agromerkrure« v M. Soboti, trgovine na debelo s kmetijskimi stroji in orodjem, z odkupom poljskih pridelkov, trgovine z živino in ostalimi kmetij-skimi proizvodi.

Pogoji: Za namestitev direktorja in šefa komerciale: ekonomska srednja šola z zaključnim izpitom in najmanj 5-letno prakso vodstva večjega trgovskega ali sličnega podjetja; ali nepopolna srednješolska izobrazba z ustreznimi strokovnimi izpiti iz trgovske stroke in najmanj 10-letno prakso v trgov-skem podjetju; ali oseba z ustreznim strokovnim izpitom iz trgovske stroke in najmanj 20-letno prakso v trgovini.

Pogoji: Za namestitev računovodje: ekonomska srednja šola z zaključnim izpi-tom in z najmanj 5-letno prakso pri delu in organizaciji računovodstva v večjem trgovskem podjetju; ali nepopolna srednješolska izobrazba z ustreznim strokovnim izpitom za računovodjo in najmanj 10-letno prakso pri sa-mostojnem delu računovodje slične gospodarske dejavnosti.

Za namestitev poslovodje:

»Jelka«, stavbeno in pohištveno strojno mizarstvo, M. Sobota, Bakovska c. 1.

Pogoji: Potreben mojstrski izpit za obrtnega mojstra mizarske stroke in najmanj 5-letno prakso pri vodstvu mizarskega obrata ali samostojne mizarske de-lavnice.

Za namestitev poslovodje:

»Gostilna pri Tovarni mesnih izdelkov«, M. Sobota, Lendavska 9.

»Gostilna pri »Grozdu«, M. Sobota, Slomškova ul. 1.

Pogoji: Nepopolna srednješolska izobrazba z ustreznim izpitom iz gostilnišk-ke stroke in najmanj 10-letno prakso pri delu v gostinskem obratu; ali ustreznim izpitom gostilniške stroke in s 15-letno prakso pri delu v gostilni.

Prošnje je dostaviti do 25. avgusta 1954 tajništvo za gospo-darstvo LOMO v M. Soboti z navedbo šolske in strokovne iz-obrazbe, z navedbo dosedanjih službovanj in potrebnimi doku-menti. Vse listine se po natečaju vrnejo.

Predsednik LOMO:
Jože Velnar l. r.

ne priša. Gospodije pa si želijo, kak bi se tott nesrečni tempo malo popašča tak kak jegof lotmerski zidarSKI brat ali bratranec, kerij zaj pre že malo bole hitro sluš no račūne vūnplāčūvle.

Tudi na ovi strani Mure so ne pres čūdnih svaj. Či pridēš tak po zadjem kin f sobočki zvezdati hotel, najne dobiš kakega sendvīsa — večerje te že itak ne-majo — ven j inje sfalija krūh ali pa so se s pekom svadili. Lūčki človik, kerij pride lačen ta, nemre nič drugega narediti, kak ka se tudi svadi. — Dere smo pret kratkim plavili dan fstajūvaja, so se nekšj sobočki purgari z zastavami svadili. Zato so jih eni sploh ne razobesili, drugi pa jako žalostne, raztrgane no splehane, pa jih neje nič srān. Morti pa so se tudi z dnešjin redon svadili?

Či greš ot Čepine prta Salofcon ali tudi kau indan, se lahko svadiš s cestami, ven so table na krišpotih že fčista sprane, ka imen sploh nemre preštetī. Te pa je resen čūdno, ka je čepinska partizanska patrola itak najšla ta v Bodonce. Tan je eden od te zveda, da je duma doba čeha. Ot samega veselja se je svada s svojimi hlačami. Dere jih je zarab patrola iskala, je v grmovji najšla liter vina — s totin pa se je ne nibeden svada.

V Markišafcih pa so se to etan mačke no mačaki svadili — to van je bila muzika kak f samen nebeškem priklit! Tan se je sprevažalo, ka se da tudi na piskre no kan-te fajno bobnati. — Ot Čepine do Sobote je precik duga pot, zmes pa tudi precik oštar-ij. Či si se z gospodom alkoholon tak svada, ka ga najne ne povohneš, dobiš mali-novc čūčo samo f treh oštarijah. Te pa pravimo, ka smo fsi pret alkoholi — Morti pa tak, ka rečemo pofsodik, ge ga le naj-demo: Doj žjin! — Tak misli fčasih tudi

vūjec Balaš.

Upravni odbor Kmetijske zadruge PUCONCI

razpisuje v smislu čl. 33 Uredbe o kmetijskih zadrugah službeno mesto

upravnika zadruge.

Pogoji: izučen v trgovski stroki s potrebno izobrazbo in prakso. — Sposoben mora biti tudi za vodstvo ostalih odsekov.

Nastop službe takoj. Prošnje je poslati upravnemu odboru Kmetijske zadruge Pucunci.

SOCIALNIM ZAVAROVANECM!

Ponovno opozarjamo, da ne spre-jemamo v bolnico pacientov social-nega zavarovanja brez napotnice in bolniškega lista. Izjema so le najni slučaji.

Ravnateljstvo bolnice
Murska Sobota

ZAHVALA

Vsem, ki ste z nami sočustvovali ob bridki izgubi naše ljubljene ma-me, nam stali ob strani, in daroval-cem vencev se najlepše zahvalju-jemo.

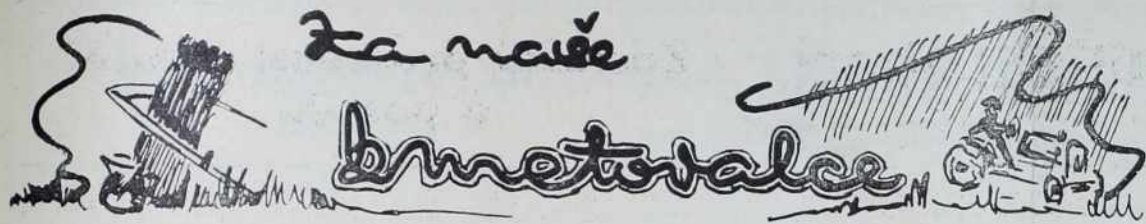
Posebno smo pa hvaležni g. dr. Sefanu Vučaku in g. Elizabeti Ož-valdovi, ki sta ji v času njene ne-ozdravljive boleznj nesebično nu-dila potrebno pomoč.

Skrabanovi

leših cen, dukših metrof, večkih litrof, te-ziših kil — zaranešja zarja, to se pravi začetek, ali pa že večerajša, kuncec fsega toga? — Lepšo ime je Nada — pa znavi ne več, kaj pomeni. Vupaje na bolšo virstvo no maje handlaja pod roko pa bolši sluš? Ali vupaje na večšo porgo, dukši kredit? (Tota beseda je pre s krojdroj v rodli) Eden steūn, f kerem blago bole na večo vūnse-kajo, je celo Merkur grata. Resen lepo ime, ven je lūčko pa nišče ne ve, kaj pomeni! Spomija nas pa na nekšo strelsko društvo, kero je negda pred letami fsega vraga, oučevalo — eden totih peških strelcoj je s pūkšoj celo spat hoda — potlan pa je svoj pūnfer hitro rasfrackalo no v bogi zadrif-nolo tak kak že neštrna reč v Lotmerki. Ali je novi Merkur morti nezakonski sin prvega? Te že nede dugo okolik fracka. — Jas pa bi zna za več dumačih imen, rečmo: Hitrohin, Pavočina, Tesnosuk, Česnolūk, Re-poštec, Zūletina Žive krajnske, Brzopot-plat, Vodastoj (za oštarijo) no tak dale.

Človik nebi verva — pa je itak resen, ka so se svadili tudi lotmerski šnofleri, čigih inači precik fkuپر držijo, ven samo tūnotan, eden od drugega pravi, da se na

Pridelovanje sladkorne pese bo ugodno vplivalo na razvoj našega kmetijstva

Sladkorna pesa zahteva dobro pripravo zemlje, primerno gnojenje in nego. Čim več tega ji nudimo, tem večji in sigurnejši pridelek lahko pričakujemo. Sladkorna pesa zahteva intenzivnejše obdelovanje in pridelovanje, to pa obenem ugodno vpliva naboljšanje celokupne njivske rastlinske proizvodnje.

Vendar je pridelovanje sladkorne pese rentabilno le, če ji nudimo vse goraje zahteve, in tako potem sledi zboljšanje celotnega kolobarja. Med vsemi poljskimi kulturami zahteva sladkorna pesa največ ročnega, vprežnega dela in tudi strojni

park. Zato so stroški pridelovanja precej visoki, toda s primerno prodajno ceno se krijejo in je pesa lahko celo najbolj rentabilna kultura.

Za dohodek sladkorne pese ne smemo računati samo prejeto prodajno ceno, temveč moramo upoštevati tudi posreden dohodek, ki ga imamo zaradi boljšega obdelovanja, gnojenja in nege pri ostalih kulturah, ki sledijo kolobarju sladkorni pesi. Celotni stroški pridelovanja sladkorne pese se krijejo s planirano prodajno ceno in še dobiček ostane. Večji donos posadežev pa nam daje že posebne dohodke.

dolovanje sladkorne pese je potrebno določiti 6000 do 7500 ha njivske površine, če hočemo pridelati potrebno količino, to je 12.000 do 15.000 vagonov sladkorne pese, računajoč 2 vagona ali 200 stotov pridelka na 1 ha.

ZA RAZVOJ IN ZBOLJŠANJE KMETIJSTVA SO OGROMNEGA POMEMA STRANSKI PROIZVODI PREDELAVE SLADKORNE PESE V TOVARNAH SLADKORJA

To so pesni rezanci, melasa in saturacijski mulj. Sladkorna pesa daje že z glavo, z listjem večje količine krme, ki je zelo primerna kot krma ali pa jo uporabimo za kisanje s koruznico. Pesni rezanci in melasa pa sta izdatni in cenjeni krmili, ki močno vplivata na razvoj in rentabilnost živinoreje. Saturacijski mulj pa je odlično in ceneno gnojilo za kalcifikacijo in fosfatizacijo zemlje.

Pridelovanje in predelava sladkorne pese izredno ugodno vplivata na razvoj kmetijskega gospodarstva. To nam jasno kažejo domači primeri okolišev že obstoječih sladkornih tovarn, na pr. Baranja, okolica Osijek, Novi Vrbas itd. Ti okoliši imajo močno razvito kmetijstvo in kmetovalci so dobro stoječi, premožni, z visoko razvitem življenjskim standardom. K temu je pripomogla sladkorna pesa. Tudi v mozemstvu so podobne razmere. Morda bo kdo rekel, da imajo ti okoliši dobro zemljo za pridelovanje sladkorne pese in druge naravne pogoje. Mi pa nimamo tega v naših obmurskih in obdravskih ravninah. Toda ne drži takšen ugovor. Tudi pri nas je dovolj zemljišč, ki so sposobna za pridelovanje sladkorne pese, in tudi podnebne prilike so primerne, da bi lahko pridelali toliko sladkorne pese, kolikor je potrebno za eno sladkorno tovarno, t. j. 12.000 do 15.000 vagonov letno. Imamo pa pred navedenimi okoliši veliko prednost in to je: dovolj in dobre delovne sile, ki je oni nimajo. Delovna sila pa je odločilnega pomena pri pridelovanju sladkorne pese, kajti če gotova dela, na pr. prereditvanje, ne opravimo pravočasno, se ogrožen celoten pridelek, kar se mnogokrat dogodi v omenjenih okoliših.

DOSEDANJE IZKUSNJE PRI PRIDELOVANJU SLADKORNE PESE PO NAŠIH KRAJIH NAM KAZEJO ZELO UGODNO SLIKO

Naši ljudje so dosegli razmeroma zelo velike pridelke, kakršnih drugod sploh ne dosežejo. To je bilo doseženo z dobrim, pravilnim delom. Temu se ne smemo čuditi, saj so se naši ljudje izurili na raznih veleposestvih doma in v tujini in povsod so bili cenjeni kot prvovrstni delavci. Naravnost škoda bi bilo pozabiti to pridobljeno spretost in jo zanemariti; nasprotno, treba jo je obrestovati pri pridelovanju sladkorne pese v zvezi z našo domačo sladkorno tovarno.

Da so naši kraji primerni za pridelovanje sladkorne pese, nam dokazujejo doseženi pridelki. L. 1959

Velika vrednost zelenega gnojenja

Zeleno gnojenje je zaoravanje posevkov nekaterih kmetijskih rastlin, ki potem, ko se njihova nadzemna in podzemna snov v zemlji razkroji, služijo kot gnoj drugim rastlinam.

Zeleno gnojenje je znano že iz davnih časov. Je tudi danes zelo vazno prirodno gnojenje, predvsem v onih gospodarstvih, kjer redijo malo živine in kjer je proizvodnja hlevskega gnoja manjša od rednih potreb. Omeniti je treba, da z zelenim gnojenjem v gospodarstvih brez zadostnega števila živine ohranimo v zemlji moč rasti in tako dosežemo še kolikor toliko povoljne pridelke.

Za lahko zemljo ima zeleno gnojenje veliko vrednost, ker ji daje humus-organsko snov, veže sestavne dele zemlje in ustvarja v vseh

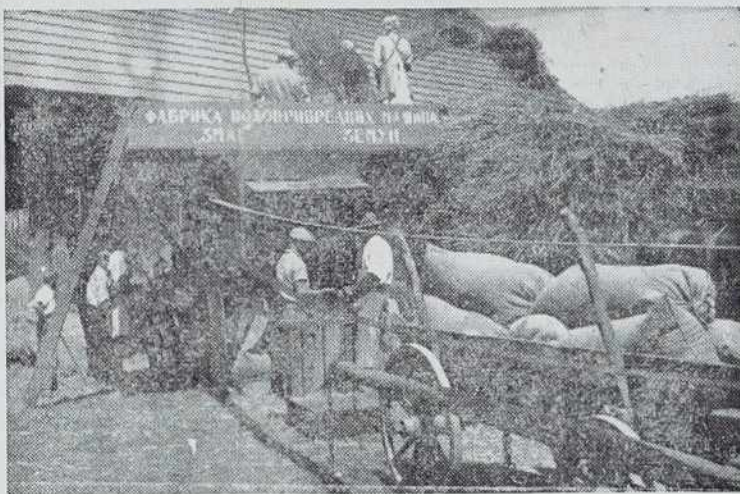
zemljah povoljno strukturo. Na peščenih zemlji in čisti peščenici je zeleno gnojenje najboljši način, s katerim pripravimo zemljo kulturnemu stanju. Na koncu pripominjam, da ima zeleno gnojenje veliko prednost za ona gospodarstva, kjer je zemlja daleč od gospodarskega dvočišča in gnojišča in kjer je prevoz hlevskega gnoja izredno težak.

Zeleno gnojenje je posebno prikladno za okopavine, pa tudi za druge posevke. Sejmo kmetijske rastline, ki v kratkem času ustvarjajo veliko nadzemno in podzemno zeleno snov, a predvsem rastline, ki poleg tega imajo še sposobnost obogatitve zemlje z vrednimi hranili, dušikom.

Med stročnicami pridejo v poštev za setev naslednje rastline: lupina, krmni grah, grašica, detelje, bob in dr., a med nestročnicami: ajda, gorčica.

Stročnice, kot čiste kulture, odlično prisvajajo dušik, vendar se seme težko zoperstavlja nepovoljnemu vremenskim činiteljem ter boleznim in škodljivcem. Močnejši napad škodljivih činiteljev lahko popolnoma uniči posevek. Pri setvi zmesi ne prihajajo do izraza nepovoljni zunanji činitelji, ker se zmesi bolj upirajo škodljivim vplivom. Primer zmesi bi bil naslednji: lupina + jara grašica + jara grah + jara oves.

Vrednost setve stročnic kot medposevke za zeleno gnojenje ni samo v tem, da zbira dušik, temveč tudi v tem, da rastline z globoko koreninsko mrežo omogočajo boljše oskrbo zemlje z vodo. Rastlinski ostanki dajejo organsko snov — humus, kar je neprecenljive vrednosti za zboljšanje naših njiv. Humus spaja sestavne dele zemlje in zadržuje vlago. Ing. L. J.

Veselo je v teh dneh pri kmečkih domačijah, mlatilnica ropoče od ranega jutra pozno v noč.

Kmetovalci obmurskih in obdravskih okrajev bodo v prihodnjih dneh prejeli ankete — vprašalne pole glede pridelovanja sladkorne pese. Prosimo, da temeljito in resno premislijo posamezna vprašanja in dajo točne odgovore. Zavedati pa se je treba, da se dela za veliko stvar, ki bo močno vplivala na nadaljni razvoj našega kmetijstva. Kdor misli in gleda naprej, bo odgovoril pritrđilno.

Preglejmo žitne shrambe

Padli so zadnji snopi žita in za nami je čas, ki kmeta tako prijetno vznemirja — žetev. Dolge vrste kopice so dale našim poljem svojevrstno sliko. Skoraj povsod so že zabrnele mlatilnice, na skednjih manjših grantarjev pa so zapeli cepci... Zravnje roma v kašče in v mlin... morda tja na Muro, morda kam drugam.

Pojdimo s kmetičem, ki je naložil na voziček polno vrečo in zdaj zadovoljen poka z bičem. Pred mlinom bo razkoracaen obstal, roki z bičem oprti v bok in nestrpen zaklicel: »Hej Pišta... kod bodiš... mar te naj čakam do jutri?«

Iz mlina prihitel mlinar, zvito mežikajoč (kar je menda dedna lastnost mlinarskega stanu): »Dober dan, dober dan Laci, sem že tu!«

Kmalu sta z združenimi močmi voz izpraznila in že stojita pred tehtnico. Mlinar — kot vedno — poteška v roki žito in naenkrat vzkligne: »Laci, kaj mi voziš to sem! — Ti imaš že mlinarje doma! Naš kmetič ga ne razume. Mlinar vzame žito v dlan in pihne; glej, lepa in debela zrna se razlete kot nič in ko jih Laci pobere, ugotovi, da so samo prazne lupine, otrobi, ves zaprepaščen gleda mlinarja. Ta mu pravi: »V kašči imaš žitne moljce!«

Pustimo zdaj našega kmetiča in mlinarja in si oglejmo neljubega gosta naših kašč. Spomladi, ko naraste toplota v shrambi na cca 12° C, se žitni molji začno pariti. Samice prične že čisti dan polagati jajčeca v žitno zrnje. Z rličkom izvrtajo ovek, globok rov, kamor odležejo jajčeca, nato pa zalijejo rov s posebno lepilno snovjo, ki jo izloči njihov organizem.

Cez malo časa — kvečjemu nekaj dni — se izleže črviček, ki je zelo požrešen. Zrc

škrab, ki je v zrnu in s tem pridobiva potrebni življenjski prostor. Ko je zrno izglodano, se črv zabubi in čez nekaj dni imamo v izjednem zrnu mladega hrošča, ki nadaljuje svoje življenjsko delo. Spari se in — če je samica — izleže spet jajčeca.

Razmnožuje se izredno naglo. Samica zleže 35 do 40 jajčec. Drugega rodu je 500 do 800, tretji rod gre v tisoče. S poizkusi so ugotovili, da je bilo v žitu, ki je bilo spomladno okuženo z eno samico, v jeseni okrog 4000 hroščev ali moljev!

Vsak kmetovalec očisti svojo kaščo še pred mlačitvijo. Kdor tega ne stori, je lenuh! Toda, če je naša kašča okužena z molji, potem je to premalo. Molji namreč lazijo tudi po špranjah med deskami, kamor jim z omelom ne moremo slediti. Z dovoljnim so z vsakim žitom, najsi bo proso, ajda, pšenica ali koruza. Da le vsebuje škrob! Zdravi rod prezimuje tako, da otrpne v špranjah in se prebudi spet spomladi.

Ce imamo kašče zdaj prazne, potem jih takoj očistimo. Takole:

Najprej pometemo z dobrim omelom ostanke zrn, prah in druge smeti. Nato kaščo razkužimo ali z vrelo vodo — kar pa ni povsem zanesljivo — ali pa z DDT (Pantakan, Lindane itd.). Tako razkuženo kaščo pustimo pokrito ali zaprto več dni. Nato si pripravimo kit. Med 5 žlic mavca ali gipsa zmešamo prav toliko v vodi kuhanege kleja, da dobimo kot blato gnetljivo zmes. S to zmesjo lahko zamažemo vsakršno, tudi najmanjšo špranjo v lesu. Ko se kit dobro strdi, kaščo lahko še enkrat poškrabimo z raztopino DDT, nkar lahko čez nekaj dni napolnimo predale z žitom.

Ker žitnega molja zanesemo v shrambo največšče z vrečami, je treba vse vreče, kar jih je pri hiši, dobro razkažiti. To moremo storiti na več načinov. Ali jih zlikamo z vročim likalnikom, ali jih operemo in prekuhamo kot perilo. Lahko jih tudi naprašimo s Pantakanom, Pepcinom i. pd. Ne smemo pa uporabljati nikakih strupov na arzenovi ali fosforni osnovi. DDT je namreč strup samo za žuželke, ki dihaajo z zrakom, (tudi Pantakan je 15% pripravek DDT) kot so hrošči — tudi koloradar — uši, bolhe, muhe, pa tudi čebele, ose, sršeni in brencelji (obadi), zato ni nevarno, če tu in tam zaide v našo hrano, česar pa se je treba vseeno izogibati.

Tako razkužene vreče so lahko shranjene v žitni shrambi. Nerazkuženih, zlasti pa tujih vreč ne shranjujete v bližini vašega žita ali vreč. Pri nas je udomečena grda navada, da je v žitnih shrambah tudi ropotarnica. Tu najdete železje, verige, kolomaze in še vso navlako. Ali naj se potem čudimo, odkod okužba?

Kako ugotovimo, če imamo v shrambi molje? V prazni kašči je to skoraj nemogoče, zato je najbolje kar razkužiti. Je človek vsaj bolj siguren. Če pa imamo v kašči že zrnje, tedaj ugotavljamo tako, da vzremo prgišče žitnega zrnja v vodo. Zdravo

Sejmo strniščne posevke!

Strniščne posevke za zeleno gnojenje sejmo povsod, kjer to dovoljujejo podnebni in talni pogoji. Posevki imajo prednost na lažji zemlji, kjer je v poletnih mesecih dovolj padavin, ter na gnojni in obdelani zemlji. Težka zemlja je

bogatejša na dušikovitih spojinah in humusu, pa je zaradi tega uspeh zbiranja dušika manjši.

Praviloma ne gnojimo strniščnemu posevku za zeleno gnojenje. Posevek najbolje uspeva, če smo zemlji gnojili že ob predsadežu. Če pa moramo vseeno gnojiti, dodajemo organska in umetna gnojila (fosfor in kalijeve). Gnojila trosimo strnišču in jih plitko zaorjemo.

Setev opravimo z roko ali s strojem vendar je strojna setev boljša. Poraba semena bi bila naslednja (mišljeno na hektar):

Lupina modra in bela 210 do 220 kilogramov, lupina rumena 200 kg, zmes modre, rumene in bele lupine in grahova 200 do 240 kg, zmes: 1/4 graha, 1/2 grašice, 1/4 bele lupine, 200 do 250 kg, zmes: 60 kg grašice, 60 kg graha in 120 kg boba 240 kg, zmes: 100 kg boba, 50 kg graha in 150 kg grašice 500 kg na hektar.

Zaorjimo posevek pozno, t. j. tik pred zimo. Da laže zaorjemo, njivo prej povaljamo. Ing. L. J.

Uničujte goseničje zapreke!

Odstranjujte in uničujte goseničje zapreke ameriškega prelica. Zapredke takoj sežgite ali pohodite, ali pa jih namakajte v vedru vode, v katero dodajte nekaj petroleja.

Za škropljenje sadnega drevja in drugih rastlin uporabljajte tekoči Pantakan — 2% — t. j. na 98 litrov vode 2 litra tekočega Pantakana, ki ni nevaren živini.

OLO — SVET ZA GOSPODARSTVO
Murska Sobota

Pripravimo zemljo za oljno repico

Za repico moramo zemljo prav dobro pripraviti. Njiva mora biti brez plevla, globoko obdelana in rahla, ker poganja korenine globoko v zemljo. Ko je tereno predposevek pospravljen, navozimo gnoj, njivo srednje globoko preorjemo in zbravamo. Pred samo setvijo je treba njivo zorati do 20 cm globoko. Na težji zemlji je najbolje orati strnišče kar na globino predsetvene brazde, torej do 20 cm globoko v ozke brazde. Za motorni plug še kar

priprnemo kolutasti valjar, da se zemlja čimprej sklene. Za valjar pa priklopimo še brano, ki zemljo dobro zdrti. Tako pripravljeno zemljo pustimo na miru, le plevel po potrebi uničujemo z brano.

Samo v primeru, ako se zemlja po oranju z vprego slabo usede ali ako je grudasta, jo zdrtimo z zobatim ali podobnim valjarjem, ki jo primerno stlači. Pred setvijo se zemlja na lahno zbrana z lahko brano in tudi zmerno zvalja.

Inkarnatka da spomladi zgodnjo košnjo

Inkarnatko sejmo jeseni, da dá spomladi že zgodnjo košnjo. Seme lahko kar zabranamo v čisto žitno strnišče.

Ako je jeseni suho, valjajmo, branajmo, sejmo, ako seme ne vzkali, po potrebi še valjajmo, ko seme vzkline, branajmo z mrežno brano.

Sejmo 15 do 20 kg očiščenega semena. Če ga sejemo v plevah, ga sejmo do 35 kg. Običajno velja pravilo, da posejemo zrnja v plevah na 1 ha; pri ročni setvi 25 do 35 kg, pri strojni setvi 20 do 30 kg v redi po 11 do 15 cm vsaksebi. Seme naj pride v zemljo 1,5 do 2,5 cm.

Na lahki zemlji jo spomladi, ko se osuši, valjajmo. Če je slaba, ji pomagajmo s solitrom, gnojnico, s superfosfatom. Kosimo jo od konca aprila dalje, preden se popolnoma razcvete. Ing. L. J.

Dopisujte v
**OBMURSKI
TEDNIK**

Boj koloradskemu hrošču!

Kmetovalci!

Uničujte tega nevarnega škodljivca, kjerkoli se pojavi!

Kako?

Pregledujte krompirišča, da pravočasno odkrijete nevarnega škodljivca!

Obirajte in uničujte hrošče, ličinke in jajčeca! Okužene in ogrožene njive škropite s kemičnimi sredstvi!

Za škropljenje uporabljajte:

0,75% svinčni arzenat (3/4 kg na 100 litrov vode) ali 0,15% Lindan (1,5 dl na 100 litrov vode) ali 1% tekoči Pantakan

Za istočasno zatiranje krompirjeve plesni dodajte navedenim sredstvom 1% bakrenega apna (1 kg na 100 litrov škropiva). Kemična sredstva in škropilnice zahtevajte pri vaši kmetijski zadrugi!

OLO — SVET ZA GOSPODARSTVO
Murska Sobota

Počitniške kolonije in prekmurski otroci

Kakor lani, tako je tudi letos prepuščena organizacija počitniških letovanj Sveta za zdravstvo in socialno skrbstvo pri OLO M. Sobota, ki je že marca začel s pripravami, da ga čes ne bi prehitel. Glavno vprašanje je bilo: odkod vzeti denar? Svet je pri sprejemanju proračuna naštel na veliko razumevanje pri ljudskih odborih in Pionirski zvezi; tako je OLO v ta namen prispeval en milijon dinarjev, ljudski odbor mestne občine M. Sobota 180.000 din in Pionirska zveza 50.000 din.

Mnogo pregledav so imeli pri izbiri kraja. Treba je bilo mnogo pisariti in potovati, preden so lahko rekli, da bo višinsko letovanje v Mežici, kamor so lahko namenili okrog 100 otrok, morská kolonija pa v Novem, kjer je bilo prostora za prav toliko otrok. Razen tega jim je republiški svet odstopil 20 mest v Crikvenici in 45 mest v Avstriji.

Toda — kdo naj gre v kolonije? Tudi okrog tega vprašanja je bilo treba pametno razmišljati in odločati. Pri tem so dali dobre predloge člani odbora za varstvo matere in otroka in okrajnega vodstva Zveze borecev.

Najprej so se spomnili vojnih sirot in žrtev fašističnega terorja, za katere bi moralo okrajno vodstvo Zveze borecev organizirati posebno kolonijo, pa tega ni zmoglo zaradi pomanjkanja denarnih sredstev. Zato so te otroke vključili v okrajne kolonije: 17 jih je odšlo v Mežico, 7 v Crikvenico, 6 v Novi in 7 v Avstrijo. Zal se vsi otroci niso odzvali vabilu, največ po krivdi svojih oskrbnikov, ki so se izgovarjali na birmo. Pri izbiri otrok za kolonije so upoštevali tudi socialni položaj. Na odhidi so poslali predvsem revne in socialno šibke, izjemoma pa tudi take otroke, ki jim je bilo letovanje potrebno že iz zdravstvenih razlogov. Da je bila izbira pravična in dobra, lahko sklepamo iz tega, da je med otroci, ki so šli ali še pojejo v kolonije, 47 otrok brez očeta ali matere in 9 otrok brez staršev.

Pomagajmo v nesreči

Upokojenci ljutomerskega okraja so se v akciji zbiranja prostovoljnih prispevkov za poplavlence kar dobro izkazali. Prvi so se odzvali klicu nesrečnežev in jim po svojih močeh pomagali.

V Ljutomeru so zbrali nekaj nad 25.000, v Bučkoveh nad 8000, v Križevcih 8800, v Gor. Radgoni nad 5000 in v Vinskih vrhovih nad 4000 dinarjev. Upokojencem darovalcem gre vse priznanje in pohvala!

Pred 20 leti

Ko ledavski potok zapuša neposredno bližino Lendave, se obrne proti jugovzhodu. Stopi ob njem po nasipu in odprl se ti bo prav lep razgled na obe strani; z leve vabijo položna pobočja lendavskih gor, z desne proti jugu pa med redkim drevjem štrle v zrak naftni stolpi, ki jih je opaziti tudi na levem bregu Ledave. Precej paše za oko tukaj gosta, ki bo tukaj, med belimi rudarji, kaj kmalu spoznal, da se je življenje prebivalcev Lendave in njene okolice po osvoboditvi močno spremenilo. Sprememba pa bo padla v oči zlasti tistemu, ki naše mesto že od prej pozna.

Po poldrugi uri hoda ob nasipu boš na obeh bregovih Ledave opazil kolono hišic, ki so razporejene v enaki oddaljenosti; to je še posebno značilno za naselje na desnem bregu, ki mu pravijo Benica in šteje 32 hiš. Naselje Pince — marof pa se razteza na levi strani potoka proti severu in je nekoliko večje od prvega.

Zivljenje na desnem bregu Ledave se je začelo pred dvaintridesetimi leti, ko so se tukaj naselili primorski Slovenci, ki so morali leta 1915 zapustiti svoje domove in zbežati pred italijansko-avstrijsko fronto na Češko, od koder so se vrnili po končani prvi svetovni vojni. Stara Jugoslavija jim je tukaj leta 1922 dodelila zemljo in postavila lesene barake.

Stanovalci na levem bregu Ledave, v Pincah — marofu, pa se nekoliko mlajši. Tod so se naselili po letu 1924, ko so se morali umakniti pred terorjem italijanskega fašizma in zbežati v Jugoslavijo.

Komaj so zadihali, si za silo uredili svoje domove in zorali širna polja. Že se je začelo za njih novo trpljenje. Madžarsko okupacijo leta 1941 so občutili že v prvih dneh. Kljub temu je ostal neokrnjen njihov ponos, da so zvesti sinovi slovenske dežele. Madžarski osvajač je to občutil na svoji koži in začel besniti. Za prebivalce teh vasi se je nadaljevala trnjeva pot.

Septembra 1941 je hotel okupator s puškinimi kopti ukrotiti 10 mladih fantov, ki so ponosno peli slovenske pesmi in tako izražali svojo narodno zavest, ki je niso hoteli nikdar zatajiti. Morali so v internacijo na Madžarsko.

Za prebivalce ob bregovih Ledave so nastopili še težavnejši dnevi. Vse prideleke s polja in živino so morali oddati okupatorju brez vsake odškodnine. In najhujše je prišlo 22. junija 1942, ko so po dvajsetih letih domovanja v teh krajih morali zapustiti vse, kar so si bili s težkim delom prigarali. Zapustiti so morali svoje domove in slovensko zemljo, ki so jo tako neizmerno ljubili. Enaka usoda je doletela tudi prebivalce slovenske kolonije v Petišovcih, Dolgi vasi in Kamovcih. Po večurni vožnji se je vlak ustavil v neznanem kraju na Madžarskem, odprla so se vrata živinskih vagonov in 560 Slovencev je moralo v koloni pod stražo v Sarvarevsko taborišče. Vendar tudi v tujem kraju niso upognili svojih upornih glav. Osvobodilna misel ni niti za trenutek ugasnila. Ob koncu leta 1945 so imeli v taborišču že organizacijo SKOJ in

Pri izbiri so sodelovale tudi šole. Učitelji, ki otroke najbolj poznajo, so svojo nalogo v glavnem dobro opravili. Našli pa so se tudi posamezniki, ki se niso držali pravega kriterija; v kolonije so šli otroci, ki niso socialno niti zdravstveno ogro-

ženi. Zgodilo pa se je tudi, da so sprejela zelo uboge otroke, ki jih je Svet poslal v kolonije brez njihovega predloga. Zadačilen primer so trije Obalovi otroci, ki so jih poslali v kolonije in poprej še dobro oblekli. Tu je svoje primaknil tudi Okrajni odbor Rdečega križa, ki mu gre

Radgonski vajenci so dobili svoj kotichek

Vajenska šola v Gor. Radgoni, ki je do sedaj gostovala v poslopju nižje gimnazije, je dobila svoje prostore. Zelja po osamosvojitvi šole je že dokaj stara. Ko je še bil v Radgoni sedež OLO, je hotela Obrtna zbornica postaviti svoj dom, v katerem bi našli tudi vajenci svoj kotichek. Z ukinitvijo okraja pa ni bilo več mogoče misliti na obrtniški dom.

Vendar je želja po osamosvojitvi šole živela še dalje in končno so vajenci le dobili svoje prostore v poslopju Glasbene šole. Opremo za oba razreda in pisarno bo oskrbel OLO, kar dokazuje, koliko skrbi posveča ljudska oblast prav rasti obrtniškega naraščanja. Z osamosvojitvijo je šola zajamčen tudi večji napredek, saj bo pouk lahko celodnevni. V novem šolskem letu bo zamenjal dosedanjega upravitelja šole tov. Franc Borke, ki se bo lahko popolnoma posvetil vzgoji vajeniške mladine.

vsna zahvala. Primer Bukovčevih otrok pa Svet ni mogel ugodno rešiti, ker jih starši niso pustili v kolonije.

Pa še nekaj smo opazili pri izbiri, namreč, da vsakdo želi le morje, zelo malo pa je takih, ki so se izrekli za višinsko kolonijo. Povsem razumljivo je, da je morala tukaj obveljati beseda zdravnika, ki je po splošnem in rentgenskem pregledu vsakega otroka lahko priporočal, kam naj kdo pojde. Zdravniški nasveti so bili upoštevani. Vse pa kaže, da ljudje še vedno težko razumejo, da tudi višinski zrak ugodno vpliva na zdravje otroka. Odtod tudi prevladujoča želja večine staršev, da bi njihovi otroci bili poslani na morje.

Vedri so obrazi lendavskih cicibančkov

Lendava! Nekako v sredini mesta ob glavni ulici stoji lepa urejena zgradba, pi jo obdajajo košata drevesa. Tu je vedno živo, posebno še v poletnih mesecih. Sredi dvorišča opaziš vrtljak, sestavljen iz vseh mogočih prometnih vozil, na njem pa vedre, otroško razposajene cicibančke. Ogled znotraj postopja zadovolji še tako zahtevne oči, zato ni čudno, da je dom, ki je prijeten tudi za odrasle, postal zelo číslan prijatelj najmlajših. Komaj šest let je minulo, odkar so ga odprli, a vendar se je po doseženih vzgojnih uspehih vrstilo med najboljše otroške ustanove v Prekmurju.

Kako je bilo moč doseči take rezultate? Kaj delajo in kako žive otroci v svojem drugem domu? Vrtec je od 1. junija dalje samostojna ustanova. Kljub temu je bilo zadnje mesece rešenih vrsta problemov, kar ma je še olajšalo delovanje. Prostori so danes od zunaj in znotraj primerno urejeni in moderno prepleškati: obednica, tri učilnice, garderoba, prostori uprave. Cicibani imajo tudi svoj oder, vrtljak in večje število igračk, kar so jim pred kratkim omislili. Pa kanalizacija in vodovod! Vse to je pripomoglo, da se je vzgojno delo v ustanovi nemoteno in uspešno odvijalo.

Za kulturnejše predvajanje filmov

Javno mnenje je že sprejelo film kot posebno in enakovredno umetniško zvrst in mu priznalo vlogo močnega kulturnega činitelja. To pojmovanje je prav gotovo upravičeno, vsaj za one — žal zelo redke — filme, ki po svoji tematiki, ideji in uredništvu res zaslužijo, da jih imenujemo umetnine in kulturne stvaritve. Povsem logično je, da je treba vsaj take filme predvajati na dostojen in kulturn način, a to tembolj v mestu, kot je M. Sobota, kjer večina prebivalcev sprejema filme — seveda dobre in slabe — kot glavno in poleg knjige edino duševno hrano.

Pod pojmom »kulturno predvajanje« razumem predvsem primeren izbor plošč, ki jih predvajalec vrtil pred in po filmu v odmorih. Prav mučno je in človeka »vleče za lase«, če ga ob prekinitvi resnega in dobrega filma na grob način iztrgate iz doživljanja in razpoloženja. Primer: pri predvajanju filma »Tramvaj poželenja« ali »Človek mojega življenja« z neslano lajno »Rumbo, aj, aj...« ali s čim podobnim.

Prekinitev filma so, žal, nujno zlo malih kinematografov, ki si ne morejo omisliti dvojne aparature in tako omogočiti neprekinjeno predvajanje filma. Treba je stremeti za tem, da take prekinitve gledalca čim manj motijo. Prav gotovo ne bi pressegalo finančnih zmoglosti soboškega kinopredaja, če bi kupilo tri ali štiri plošče z nekoliko boljše glasbo, kot jih imajo trenutno, in pa reostat, ki bi omogočil postopno prižigavanje in ugašanje luči. Sunkoviti prehodi z svetlobe v temo in obratno niso prav nič prijetni za gledalceve oči.

Poglavje zase so dve ali tri popevke, ki naj bi bile »slovenske narodne« in jih

Zaslužni prosvetni delavki v pokoju

Z novim šolskim letom bosta v Gornji Radgoni upokojeni vzorni prosvetni delavki, ki sta služili slovenskemu ljudstvu polnih trideset let in v času svojega plodonosnega dela vzgojili cele vrste generacij, vrste mladih ljudi.

Tovarišica Repičeva se je izkazala tudi v času največje preizkušnje — v zadnji vojni — in z vsem srcem pomagala svojemu možu, zdravniku na Planini, pri katerem je našel pomoč marsikateri borec za svobodo. Iz dna duše je sovražila morilce naših ljudi, svoj gnev pa je kot učiteljica izpračala tudi z besedami. Po vojni je prišla z možem v Gor. Radgono, kjer se je kmalu

uveljavila kot vidna osebnost na prosvetnem področju. Tako v šoli, kakor tudi izven nje je vedela, kje ji je mesto. Poučevala je na raznih tečajih, da bi naša mladina nadohnila tisto, kar je zamudila med vojno. Najbolj pa so ji bili pri srcu naši najmlajši učenci — malčki in prvem razredu. Več let je bila učiteljica prav v prvem razredu in iz njenih bogatih izkušenj so se učile tudi mlajše tovarišice.

Nekaj let je delovala tudi kot izvoljeni član radgonskega ljudskega odbora in žela uspehe predvsem na prosvetnem in socialnem področju.

Nižjo gimnazijo v Gor. Radgoni zapuščata Konečnikova. Tudi ona je izkusila vso grenkobo nasilja fašističnih osvajačev, saj je bila preguana iz svojega službenega mesta, iz lepe Savinjske doline. Nekaj časa je bila internirana, vendar ji nacistična soldateska in gestapo nista mogla ubiti vere v našo sončno bodočnost. Ko je bila osvobodjena Bosna, je takoj pričela z izobraževalnim delom med tamkajšnjimi prebivalci. Z vso vneto je vzgajala mlade Bosanke v dobre državljane.

Po vojni je prišla v Gor. Radgono, kjer se je izkazala kot vzorna učiteljica. Njeno delo je znal ceniti vsakdo, zato je bila tudi nagrajena od takratnega Okrajnega ljudskega odbora.

Ne samo učenci, tudi stanovski tovariši so jo vzljubili, saj je bila dobra prijateljica, pri šolskem delu pa cenjena svetovalka.

Ob koncu šolskega leta je obe tovarišici povabil na sprejem Okrajni ljudski odbor v Ljutomeru. Ob tej priliki sta bili pohvaljeni in nagrajeni z lepimi darili.

Radgončani pričakujejo, da ne bo prenehalo njuno delo izven šole in da bo njuna prisotnost v mestu še dolgo, dolgo vidna. Prepričan sem, da govorim v njihovem imenu, če ob koncu se zapišem: želimo jima, da bi zaslužni pokoj še dolgo uživali v zdravju in zadovoljstvu, da bi bila njuna jesen življenja še dolgo sončna in polna rodosti.

M. G.

Pređ dnevi so imeli v lendavskem otroškem vrtcu zaključno prireditev in razstavo. Oboje je dobro izpadlo. — ce

žan, da sega prav po ploščah take vrste. Z nesrečno »Sestico...« pa kar v arhiv, da ne bo več jemala odlično lepi slovenski pesmi!

In — reklamni oglasi! Reklama za ljutomerski bufe je skrpučalo brez primera. Skoda, da se »umetnik«, ki jo je izdelal, ni podpisal z vsaj tako velikimi črkami kot je žrelo vinopivca, ki dela reklamo... Prav bi bilo, če bi vodstvo kinopodjetja v bodoče odklanjalo objavljanje tako izdelanih oglasov in reklam. Tudi s tem bi namreč prispevalo precejšen delež h kulturnemu predvajanju filmov. — mp

... in glas iz Lendave

Prav je, da v naših političnih organizacijah pogosto razpravljamo o raznih vzgojnih vprašanjih, ki se nanašajo na mlade ljudi. V našem dnevnem časopisju čestokrat zasledimo prispevke, ki govorijo o filmu in njegovem vplivu na mladino. Slabi filmi zapeljujejo mlade ljudi in zapuščajo pri njih dokaj hvarne posledice.

Pri reševanju tako važnih vzgojnih vprašanj bi morali sodelovati prav vsi, ki jim je dobra vzgoja naše mladine pri srcu — predvsem pa starši. Vendar pa se v mnogih primerih dogaja narobe; starši namreč sami grešijo s tem, da omogočajo svojim otrokom ogled vzgojno neprimernih filmov. V Dolnji Lendavi se to večkrat pripeti, posebno še ob nedeljskih popoldanskih predstavah. Starši kaj radi pripeljejo s seboj cele pred-

šolske otroke. Kljub temu, da je film sredstvo za vzgojo in oblikovanje značaja, vendar pa tega ne bomo dosegli s slabimi filmi.

Ce je že napis v dnevniku, da so predstave otrokom izpod petih let prepovedane, res samo zaradi napisa, potem bodo morali vmes poseči merodajni činitelji; nad takim početjem se namreč zgražajo mnogi starši in odrasli ljudje. — ce

Oglas Obmurskem tedniku - siguren uspeh!

Palko Dolinec:

PUBI

(Odlomek iz novele)

V razred smo dobili Zida. Pisal se je Aron Hahn, klicali pa smo ga za Pubija kot njegova starša, ki sta pred kratkim odprla v naši vasi trgovino. Bil je majhen, debelušast fantek s črnimi očmi ter s kratko pristriznenimi lasmi. Oblečen je bil v mestno obleko in med vaškimi otročiji je bil edini, ki je nosil čevlje tudi poleti ter aktivno namesto šolske torbice. V šolo sta prišla z očetom nekega pomladnega dne ravno takrat, ko smo odmolili. Ker nista našla upravitelja, sta prišla k učiteljici, ki je Pubija takoj vpisala v razredno knjigo, nato pa mu odkazala mesto v predzadnji klopi. Tu je sedel Poredošev Karči, ki je ponavljal razred že tretje leto. Vsi smo se začudili, ker ga je dala ravno k Poredošu, ki je bil znan kot največji pretepač in pri katerem ni hotel nihče sedeti. Poredoš ni rekel nobene besede, ko se je Zid vsedel zraven njega, samo nam je skrivnostno pomežiknil in se zasmejalo. Vedeli smo, da je že iztuhtal nekaj, kako bo neljubega mu sošolca izpodil iz svoje klopi in zato smo nestrno pričakovali, kdaj se ga bo lotil.

Prvi dve uri smo imeli računstvo in ker je učiteljica ravno spruševala, smo na novega sošolca kmalu pozabili. Sicer pa se ni ničesar zgodilo. Poredoš je sedel mirno na svojem mestu, se delal, kakor da

pazljivo poslušal in se za Pubija ni znil. Ce bi ga kdo videl, ki ga ni poznal, bi bil mislil, da je najboljši učenc v razredu. Toda čim je minilo računstvo in smo jemali prirodopis, je postal Poredoš takoj ves drugačen. Začel se je nemirno predsedati, premetavati knjige in znešeno, nato pa brskati po žepih sukničja. Kmalu nato se je spet pomiril in naredil nedložen obraz. Ko smo najmanj pričakovali — učiteljica je predavala o vrsti hroščev — je Zid nenadoma poskočil v klopi in se začel dreti na vse grlo. Vse oči so bile naenkrat uprte v predzadnji klop. Vstajali smo iz svojih mest in gledali, kaj se je zgodilo. Kmalu smo vsi izbruhnili v smeh. Pubiju je visel na levem ušesu velik črn rogač in čimbolj se ga je otepal, tem trdnje se je rogač držal svoje žrtve z močnimi kleščmi.

Učiteljica je bila vsa prepadena. »Mir!« je zavpila. »Vsak na svoje mesto!«

Hitro smo posedli, toda še preden je učiteljica prišla do predzadnje klopi, že smo se spet drenjali okrog nje. Pubi se je še nekaj časa otrešal rogača, ker ga pa za nikakor ni hotel spustiti, se je ves v solzah vrgel nazaj v klop in si pokrli oči z rokami. Vse telo mu je drhelo v krčevitem joku. Vsi smo ga z zanimanjem opazovali, eni s smehom, drugi s strahom. Šala, ki si jo je

Poredoš privoščil, se nam je vsem zdela pregraba. Zdaj smo samo pričakovali, kaj bo rekla učiteljica, ki še vedno ni prišla do besede.

Ker se Pubi ni več otepal rogača, je ta menda mislil, da je minila nevarnost in je popustil. Počasi je koralac po izrezljani klopi proti Poredošu, ki je ves blede opazoval učiteljico in se spet nemirno predsedal. Nenadoma pa je zgrabil rogača in ga z vso močjo tresčil skozi odprto okno na dvorišče.

Sele zdaj se je oglašila učiteljica.

»Hahn, vstani! Kdo ti je to naredil?«

Pubi se je počasi dvignil in se s plašnimi očmi ozrl okrog sebe. Levo ubo mu je krvavelo.

»Ne vem,« je zajecljal. »Nenadoma sem samo začutil...«

Učiteljica se je ozrla na zadnji klop, nato se je ustavila pri Poredošu.

»Si bil ti?«

Poredoš je vstal in povesil pogled.

»K tabli!« mu je ukazala. »Ostali na svoja mesta!«

V razredu je zavladala grobna tišina. Poredoš ni več povešal pogleda. Izvajač je stal pred tablo, kakor je bila njegova navada. Že po naravi je bil tak, da mu ni bilo žal za ničesar, pa naj je naredil največjo neumnost, ki si jo je bilo sploh mogoče izmisliti. Učiteljica je prišla k njemu z leskovko v rokah.

»Poredoš, ali te ne bo nikdar srečala pamet?« mu je dejala. »Zakaj si obesil rogača sošolcu na uho?«

»Ne maram, da sedi Zid pri me-

ni,« je odgovoril. »Zidje so lopovi!«

»Glej ga, svetnika! Kdo ti je pa spet to povedal?«

»Oče je rekel, ko se je vrnil iz Nemčije. Tam so vse Zide zaprli, ker samo izjemajo siromake. Tudi pri nas bi jih morali.«

Učiteljica je poskočila, kakor bi jo kdo zbadel z iglo.

»Smrkavec,« je zavpila, »ti bom že dala Nemčijo! Se enkrat mi zini kaj takega, pa ti polomim kosti! Kaj se ti razumeš na politiko? S tebe tako ne bo pošten človek!«

Pograbila ga je za lase in ga pripognila na klop. Udarjala je po njem, kjer je pač prišlo. Čeprav so bili njeni udarci krepki, ni Poredoš dal od sebe nobenega glasu, samo zvijal se je in brcal z nogami. Končno se je učiteljica utrudila. Poslala ga je v klop.

»Ce boš še enkrat naredil takšno neumnost, te bom poslala k upravitelju,« mu je zagrozila.

Poredoš se sploh ni zmenil za njene besede. Ko je prišel nazaj v klop, je s pestjo sunil Pubija pod rebra in nekaj zamrmral, kar pa nismo razumeli. Vedeli smo, da se mu bo maščeval za udarce, ki jih je dobil od učiteljice.

Od te ure naprej sta se s Pubijem gledala kot pes in mačka.

Pubi je imel navado, da je prihajal v šolo vedno nekaj minut pred osmo, se vsedel na svoj prostor in si pripravil vse potrebno za pouk. Tudi po šoli se ni nikjer ustavljal, da bi se potal po vasi, kakor smo to delali vsi ostali. Njegova pot iz šole je bila naravnost domov in to smo mu fantje posebno zamerili. Ker se je med vsemi

Obmurska zemlja skriva bogate zaklade

Nafta, zdravilna voda, premog, kremenčev pesek... vse to so dobrine, ki jih skriva tudi zemlja v naši pokrajini — Obmurju. Nekdaj bi takšna trditve pomenila zgolj pravljico, o kateri so sanjali posamezniki, danes pa, ko je ljudska ustvarjalnost dobila polno razmah, postaja iz dneva v dan bolj očitna stvarnost. Razveseljive vesti, ki so plod prizadevanj in raziskovanj strokovnjakov, nam to potrjujejo.

Ste že kdaj obiskali rudarje v Preski — v znanem vinogradniškem kraju Prlekije? Malo čudno se sliši, a vendar je res: tudi oni vrtajo v ilovnato zemljo in odkrivajo črne zaklade, ki niso tako skromni — kot so do nedavnega mislili. Preskički rudnik sodi med najmlajše v naši republiki. Geologi so sprva računali, da je zaloga premoga bolj mala, zato so rudnik prepustili OLO v Ljutomeru. Zadnja poizkusna dela pa so jim dala vedeti, da zemlja okrog Presike skriva v sebi mnogo več premoga kot so predvidevali, a kar je najvažnejše: domači premog se odlikuje tudi po svoji kakovosti! Njegova vrednost znaša približno 4000 kalorij. Spričo tega so se za njega začela zanimati celo nekatera večja podjetja iz Zagreba in drugih krajev v državi. V prvem rovu so odkrili 60 cm debelo plast premoga z navedeno kalorično vrednostjo, v drugem rovu pa celo plast, ki je debela 110 cm, njen premog pa je kakovostno še boljše.

Delovni kolektiv rudnika je lani dobil 6 milijonov dinarjev investicij za raziskovalna dela, ki so obrodila bogate sadove. Vendar jim ta znesek ni zadoščal; zato jim je OLO v Ljutomeru posodil še 4 milijone dinarjev, ki jih bodo potem, ko bodo povečali proizvodnjo, postopoma vrnil. To je vzbudilo delavce, ki so že hoteli rudnik zapustiti zaradi neurejenih prejemkov, da so še krepkeje prišli za delo, popravili tarifni pravilnik in norme. Posojilo bodo porabili za postavitev novega transformatorja.

GOMILA

Tudi prebivalci turistično znane kraja v Prlekiji — Gomile — so dostojno proslavili letošnji Dan vstaje. Vaščani, okoličani in člani delovnih kolektivov so se dopoldne zbrali ob razglednem stolpu. Med njimi je bilo največ Juršincanov, ki so prišli semkaj v večjih skupinah. Tega dne so zborovali tudi sklenili, da bodo že v bližnji prihodnosti postavili v Juršincih spomenik petim talcem, ki so prvo leto zadnje vojne žrtvovali svoja življenja za drago nam svobodo. Med njimi je bil tudi znani zdravnik dr. Metod Spindler.

Po slavlju so gasilci z Grabinskega vrha izvedli mokre vaje z motorno gasilsko brizgalno. F. H.

27. september - praznik Rogaševčanov

Kogar te dni zanese pot v Rogaševce, bo kaj kmalu spoznal, da pridno delajo in se pripravljajo na letošnji občinski praznik — 27. september. Do tega dne nameravajo dograditi šolsko poslopje. Potrebni material že imajo in zadnje dni so zagrabil za delo. V spomin na to pomembno delovno zmago bodo odšle vsako leto 27. septembra slavili svoj občinski dan.

Pripravljajo pa se tudi drugače — na kulturne in športne prireditve. Sestajajo se komunisti in člani SZDL in sprejemajo svoje obveznosti. Tudi mladina v občini bo prispevala svoj delež. Pionirji se tru-

najbolje učil in nam ga je učiteljica vedno stavljala za vzgled, ga iz kljubovalnosti nismo marali v svoji družbi. Če smo se igrali in se nam je hotel pridružiti, ga je Poredoš takoj zapodil ali pa smo prenehali z igro. Edino takrat, ko smo se svinjkali, se je smel igrati z nami, vendar samo s pogojem, da je vračal ciko. Pri igri z njim se navadno nismo držali nobenih pravil in zato mu je vsak nagajal, kolikor je le hotel. Največkrat se je igra končala tako, da se je Pubi uprl, nakar ga je seveda Poredoš z velikim veseljem spravil »na svoj«.

Pubi pa nas je hotel na vsak način pridobiti zase, prav tako kot njegov oče naše starše, da bi pri njem kupovali. Trgovcu je to v večji meri uspelo, ker je prodajal blago ceneje kot ostali. Pubiju pa je šlo mnogo težje, če zaradi Poredoša, ki je z njim odklanjal vsako prijateljstvo, razen tega pa je veljal za vodjo vseh fantov v razredu. Kdor se mu je zameril, je bil večkrat deležen njegovih trdih pesti.

Vendar Pubi ni popustil. Ker ni šlo drugače, se nam je skušal približati z mito. S tem je uspel. Kmalu je imel za seboj vsaj polovico razreda. Ko je Poredoš videl, da ima čedalje manj pristašev, je začel besneti in pretepati sošolce za vsako malenkost. Toda kmalu smo se mu uprli.

Nekega dne smo se med odmorom spet svinjkali. Kakor vedno, je hotel tudi tokrat imeti Poredoš glavno besedo.

»Zid bo postari,« je odločil, »ali pa se ne igra z nami.«

matorja pri rudniku; nabavili pa bodo še en elektromotor in rezervno črpalko, da bodo imeli vse pri roki, če bi kdaj voda vdrila v luknje. Odrpeli bodo tudi nove rove in s povečanjem proizvodnje zaposlili še nad 60 delavcev, kar je pomembna pridobitev za tamkajšnje prebivalstvo.

Iz preskiškega primera in novih odkritij pri Lendavi in Filovcih je mogoče sklepati, da tudi obmurska zemlja skriva v sebi precej dobrega premoga, ki pa zaenkrat še ne bo mogel zagledati belega dneva.

In še ena novica bo prav gotovo zanimala naše bralce! Ze aprila letos so začeli geofizični ljubljanskega Geološkega zavoda z meritvami v Slovenskih goricah — predelili med Muro na severu in Lenartom na jugu. Se prej pa so napravili geološke karte.

Požrtvovalna skupina strokovnjakov je pred dnevi svoje delo končala. Na konferenci 15. julija v Radencih so analizirali pridobljene rezultate raziskovanj in prišli do zaključka, da imamo tudi na tem pod-

Gasilci v Lipovcih - prednjačijo

O Lipovčanih je večkrat slišati, saj so s svojim marljivim delom že marsikaj dosegli. V vasi uspešno delujejo razne organizacije. Prednjačijo pa gasilci. Njihovi uspehi na strokovnem področju so iz dneva v dan bolj očitni in otipljivi. S pomočjo ostalih vaščanov so si lani postavili svoj dom.

Gasilci Lipe pa so tudi med tistimi, ki so že dalj časa čutili, da se njihova vas ne more ponašati s kakšnimi uspehi pri kulturno izobraževalnem delu. Mladina se ni zganila, zato pa so oni pokazali dobro voljo. Naštudirali so veseligr v treh dejanjih »Okence«. Vzlic temu, da so pri svojem delu naleteli na mnoge težave — upoštevati je treba, da so zadnja meseca imeli največ dela na polju — so zelo redno prihajali na vaje. Predzadnje nedeljo so z igro nastopili doma in napravili vaščanom pravo presenečenje; številni gledalci so do zadnjega kotička napolnili dvorano. Njihovo delo je bilo kronano z uspehom, ki daje priznanje igralcem in režiserju tov. Skergetu. In kar je še važnejše: gasilska organizacija je poskrbela za kulturno razvedrilo svojih vaščanov in tako dosegla v svojem poslanstvu še en napredek, na katerega so lahko ponosni prav vsi vaščani. —ce

dijo, da bi nastopili s svojim programom.

Dramatska skupina bo do občinskega praznika našturila dramo »Profesor Klepec«, društvo »Partizan« pa bo imelo svoj samostojen nastop. Dobri kmetovalci in obrtniki v rogaševskem kotu si obetajo največ od razstave, na kateri bodo očem obiskovalcev pokazali svoje pridelke in izdelke, pokazali, koliko so zadnja leta v svojem gospodarstvu napredovali. Pokroviteljstvo nad občinskim praznikom je po želji volivcev prevzel ljudski poslanec in predsednik OLO tov. Bela Brglez.

Zdaj pa se je zgodilo to, kar je Poredoš menda najmanj pričakoval. Skergetov Tonek je odločno nastopil proti temu.

»Igramo se po pravilih,« je dejal. »Kateri bo vrzel palico najbliže, bo pastir.«

Ker nas je bila večina za Skergetov predlog, je moral Poredoš popustiti.

Metali smo palice. Najbliže je vrzel Poredoš, kar pa se nam je zdelo takoj sumljivo, saj je bil najboljši igralec svinjka, ki je le redkokdaj vračal ciko. Ker smo bili prepričani, da spet nekaj namerava, smo začeli paziti na njegovo igro. Nismo se varali.

Poredoš je vračal ciko proti hlevu med mojo in Pubijevo stražo. Ko nama je prišel dovolj blizu, se je s hrptom obrnil proti meni in tako dal Pubiju možnost, da mu ciko izpodbije. Pubi je bil v neugodnem položaju. Nekaj časa je okleval in ni vedel, kaj naj stori, nato pa je dvignil palico, da ciko odbije. Nato je menda Poredoš čakal, kajti čim je Pubi dvignil palico, že je bil Poredoš v njegovem krogu. Pubi seveda ni odbil, ker bi v tem primeru moral sam biti pastir, pač pa sem jaz izkoristil priložnost in udaril ciko na sredo igrišča.

Vsi smo se zasmejali Poredošu, ki je še vedno držal palico v Pubijevem krogu.

»Poredoš, po ciko!«

»Zid vrača,« je bil odgovor. »Prezvel sem mu mesto.«

Skergetov Tonek je grozeče stopil proti njemu.

»Kaj se lažeš? Pubi sploh ni udaril. Ti vračaš!«

ročju opravka z zemeljskimi sloji, v katerih je lahko zastopana nafta. Strokovnjaki podjetja Nafta iz Lendave so že pregledali mesta, kjer bodo najprej začeli z vrtanjem. Prvo vrtno bodo napravili južno od vasi Hrasnje-Mota. Pripravljalna dela so v teku. Računajo, da se bodo svedri na tem mestu že septembra prvič zarili v zemljo.

BUČKOVCI

Tudi v občini Bučkovci so lepo proslavili letošnji Dan vstaje. Ze en dan poprej pa je odšla iz Bučkovec proti Ljutomeru partizanska patrolja, ki je spetoma obiskala več družin, ki so dajale zavetje partizanom ali pa zgubile svoje člane v NOB.

Svečano proslavo v občinskem središču pa je odprl tov. Golob, ki je v svojem govoru obrazložil pomen slovenskega narodnega praznika. Mogoče bi bilo bolje, da bi namesto sicer potrebnih splošnih stvari orisal začetek in razvoj delovanja organizacij OF v občini, kar bi bilo potrebno vedeti predvsem mlajšim občanom.

Sledil je kulturni program. Mešani pevski zbor je pod vodstvom tov. Celca zapel nekaj pesmi. Ker so s programom že nastopili v Ljutomeru, bi lahko tokrat peli na pamet in bolj sledili pevovodji. Program so poživele skrbno pripravljene deklamacije pionirk. Mala Nadica se je izkazala s harmoniko, igralci pa so nastopili z enodejanko »Mati«. Po programu je bilo ljudsko rajanje. Srečko

KUD »France Prešeren« na Stari cesti sodi med najboljša prosvetna društva v Prlekiji. Delovna je posebno dramatska skupina.

Kako sem zvedel, kdo je bil Pajlin

Vsako številko lista »Mladi Prekmurec« sem redno prebral — od prve do zadnje vrstice. Med drugim so me zanimale tudi pesmi. V vsaki številki je bila tudi ena ali več pesmi od Pajlina. Močno me je zanimalo, kdo je ta mladi pesnik — vedel sem namreč, da je to le psevdonim, za katerim se skriva pravo ime — zato sem sklenil, da bom o tem vprašal takratnega urednika »Mladega Prekmurca«, sedanjega zveznega poslan-

nil in bolešno zaječal. »Hahn, bodi miren! Takoj bo vse dobro!«

Čez oko mu je zvezala velik bel robec in mu pomagala vstati.

»Kje je Poredoš?«

Ozrlji smo se okrog sebe. Na Poredoša smo popolnoma pozabili, on pa je izkoristil zmešnjavo, ki je nastala, preskočil ograjo in stekel proti domu. Ko smo to povedali učiteljici, se je brez besed obrnila in šla proti pisarni. Na hodniku sta se srečala s trgovcem.

»Kaj je s Pubijem?«

»Igrali so se in Poredoš bi mu skoraj izbil oko,« mu je odgovorila.

»Tako ga morate odpeljati k zdravniku. Oko je v nevarnosti.«

Pred šolo se je ustavil koleselj. Trgovec je poklical Pubija in mu nekaj rekel v jeziku, ki ga nismo razumeli. Pomagal mu je na sedež, kočijaž pa je pogljal konje.

Vrnili smo se v razred in z nekakšnim strahom gledali na predzadnje klopi, ki je bila prazna, čeprav sta bili pod njo Pubijeva aktovka ter Poredošev zamaščen nahrbtnik. Pri pouku smo bili raztreseni in komaj smo čakali, da se oglasi šolski zvonec in nas reši moreče tesnobe. Končno je zazvonilo. Hitro smo odmolili in se razgubili po vasi. Ta dan se nismo potepali.

Popoldne smo oprezovali okrog Židove trgovine, vendar ni imel nobeden toliko poguma, da bi vprašal, kaj je s Pubijem. Sele drugi dan smo izvedeli, da ga je zdravnik poslal v bolnico, vendar mu tudi tu niso mogli pomagati. Desno oko mu je izteklo.

Na osnovi čl. 19 uredbe o posojilih za gospodarske investicije izdaja Narodna banka — podružnica M. Sobota na temelju in ob pogojih za uporabo okrajnega investicijskega sklada

Razpis

o pogojih za I. natečaj investicijskih posojil iz sredstev okrajnega investicijskega sklada za gospodarske investicije v višini 15.000.000 din.

1. Na prvem natečaju lahko sodelujejo samo gospodarska podjetja s področja okraja M. Sobota.

2. Prijavi mora biti priložen teh. elaborat, ki naj vsebuje:

a) načrt (ki se event. lahko predloži naknadno);

b) opis investicije in predračun;

c) rentabilitetni račun.

Tiskovine za prijave se dobijo pri podružnici Narodne banke. Posebno jamstvo se ne bo zahtevalo in bo kredite podeljeval upravni odbor Narodne banke.

5. Krediti se morajo izkoristiti do konca leta 1954, odplačevanje pa se prične s 1. I. 1955.

4. Prijave je vložiti do 14. avgusta 1954.

5. Obrestna mera se mora ponuditi v celih odstotkih. Najnižja obrestna mera znaša 2%.

6. V splošnem veljajo za ta natečaj določbe uredbe o posojilih za investicije v gospodarstvu.

M. Sobota, 30. julija 1954.

NARODNA BANKA FLRJ
Podružnica M. Sobota

Napredek pri Gradu

Kmetijska zadruga se je pri nas že kar dobro uveljavila, njeni odseki so več ali manj aktivni. Prav pa bi bilo, da bi malo več razmišljali tudi o strojnem odseku, ki bi nam lahko mnogo pomagal pri obdelovanju zemlje — seveda, če ne bi ostal samo na papirju.

Vaščani se veselijo pridelkov.

Sadje dobro kaže in bomo letos kar precej naprešali. Bijemo se tudi s koloradskim hroščem. Preprečili smo mu nadaljnje pustošenje z rednimi pregledi, škropljenjem in obiranjem. Pri Gradu, Radovcih in Vidovcih smo postavili nove mostove in to največ s svojimi sredstvi. Tudi ceste smo popravili in jih posuli z gramozom. V kratkem času so v Radovcih postavili gasilski dom, na katerega so vaščani, predvsem pa gasilci, upravičeno ponosni. V tej vasi imajo aktivno gasilsko društvo, ki je za svoj dom mnogo prispevalo.

Tudi množične organizacije v občini so dokaj delavne. Le v Vidovcih in Kovačevcih nekoliko zastajajo, vendar pa je pričakovati, da se bodo popravili in dosegli zadovoljive rezultate v tekmovanju za čim boljše proslavitev občinskega dneva, ki ga bodo imeli čez nekaj dni. Pripravljajo pester kulturni program, ki bo nekakšna revija dela prosvetnih društev v občini. Mnogo obeta zlasti IZUD »France Prešeren«, ki je že nešteto krat razveselilo občane in jih prav gotovo tudi tokrat ne bo razočaralo. V pripravah za občinski dan kaže največ aktivnosti. F. F.

Kar naenkrat Vanek reče, to je kot pribito — tega sem se prav dobro zavedal in zato nisem silil v njega z novimi vprašanji. Navidez sem bil z odgovorom zadovoljen. Pozneje pa me je še vedno vrtalo, vrtalo v glavi, kdo je ta Pajlin. »Moram in moram priti zvedeti za to skrivnost,« sem sam pri sebi sklenil, »nekdo mi bo že povedal, zaupal.«

Od tega dogodka sta potekla dva meseca, ko sem se znova oglašil pri Vaneku. Njega tedaj ni bilo doma. Srečal pa sem se z njegovim mlajšim bratom Pepijem. Naenkrat pa mi je v glavo padla misel: »Zdaj, zdaj bom skušal izortati...« Vzel sem v roke zadnjo številko »Mladega Prekmurca«, se navidez zatopil v branje, nato pa mimogrede prišel na dan z vprašanjem: »Pepi, večkrat sem že mislil vprašati Vaneka, kdo je ta pesnik Pajlin, pa sem vedno pozabil. Mogoče ti kaj veš o njem?« (Bralci mi naj oprostite, če sem se Pepiju malce zlagal!)

»Pajlin... Saj to je vendar brat Miška Kranjca — Nace!« mi je Pepi veselo odgovoril, ne da bi slutil, da je izdal uredniško tajnost. Z njegovim odgovorom sem bil zadovoljen, zato o tem nisva več govorila. Pomek je nanesel na druge stvari.

Od tega časa je spet minilo nekaj tednov, ko sva z Vanekom pregledovala novo številko »Mladega Prekmurca«. V njej sem znova opazil Pajlinovo pesem in zato podražil svojega prijatelja: »Kaj si spet objavil Naceta Kranjca pesem?«

»Kje, za Boga, pa si zvedel, kdo je Pajlin?« me je Vanek malce jezno vprašal.

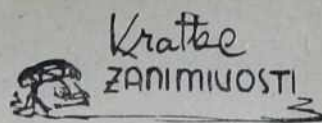
»Veš, dragi prijatelj, če ti nisi meni zaupal, ti tudi jaz ne bom razodel, kdo mi je to povedal...« Zadeva je bila s tem rešena.

Sele sedaj, ko bo Vanek bral te vrstice, bo zvedel, da mi je uganko okrog Pajlina razvoljal njegov brat Pepi.

Jaz pa sem od tedaj še v večjo onemo prebiral pesmi Naceta Kranjca — Pajlina. Zal, da je njemu prokleti in kravpi Hitlerjevo režim ozel mlado življenje. Jože Gider

Pred dnevi so kmetje, ki so se v prvem mraku slučajno mudili na polju pri Vanči vasi, opazili lep primer zvezdnega utrinka — meteor. Zemlji se je približal z velikim šumenjem. Bil je velik kot nogometna žoga in na vse strani so švigali žareči bliski. Izgledalo je, kot da bi v zraku nekdo varil kos železa.

Ugasnil je šele takrat, ko se je približal višini sadnega drevja. Očividci ne morejo dopovedati, kako lep je bil skrivnostni leteci predmet — meteor. Pa nikar ne mislite, da gre za pojav letčega krožnika nad Prekmurjem!

NA SVETU GOVORILJO 6760 JEZIKOV

Po podatkih Francoske akademije znanosti ljudje na svetu danes govorijo 6760 jezikov. V dnevni življenju povprečno izobražen človek ne uporablja več kot 5 do 6 tisoč besed.

NAJVEČJI KONJ

Malo pred drugo svetovno vojno je v Ameriki poginil konj »Hiram«, ki je slovel kot največji predstavnik svoje pasme. Visok je bil 2,10 m in težak 1520 kg.

DOBER PESEC

21. junija je Ben Lloyd, 48-letni samec, prišel po prvi cesti New Orleansa in s tem končal prehod, ki ga je začel leta 1944. Takrat je sklenil, da bo prehodil vseh 2250 kilometrov cest svojega domačega mesta.

ITALIJA IN IZSELJENCI

Po poročilih, ki jih je objavil mednarodni komite za evropsko izseljevanje, je Italija zamenjala Nemčijo, ki je doslej imela največ izseljencev v prekoceanejske dežele. Iz Italije se največ ljudi seli v Brazilijo, Argentino in Venezuelo.

OD KACJIH PIKOV UMRE LETNO 50.000 DO 40.000 LJUDI

Svetovna zdravstvena organizacija je nedavno objavila zanimive podatke o tem, koliko ljudi umre letno od kačjih pikov. Največ smrtnih primerov je v Aziji, kjer letno umre 25.000 do 30.000 ljudi. Na drugem mestu je Južna Amerika s 3000 smrtnih primerov, dalje Severna Amerika in Evropa s 500 in končno Oceanija s 50 primeri letno.

Iz tega poročila je razvidno, da je na svetu 2200 vrst strupenih kač.

OGROMEN DIAMANT

Na diamantnih poljih v Pretoriji v Južni Ameriki so pred kratkim našli enega največjih diamantov na svetu, ki tehta 426 karatov. Njegovo vrednost cenijo na približno 150 milijonov francoskih frankov. Diamant je izredno čist ter bodo iz njega lahko napravili najboljši plavi diamant.

Televizija prodira v Evropo

„Evrovizija“ 154 - Tehnični problemi - Osemnajst sporedov po T mreži od Kopenhagena do Rima

Letošnje poletje se je pričel enota poskus mednarodne televizije, ko je osem zahodnoevropskih držav izmenjalo televizijske sporede.

Temu evropskemu televizijskemu sodelovanju, tisk ga je imenoval »evrovizija«, so se pridružila TV organizacije v Veliki Britaniji, Franciji, Belgiji, Nizozemski, Nemčiji, Švici in Italiji. Države so izmenjale osemnajst programov, med njimi osem nacionalnih — iz vsake sodelujoče dežele enega, in serijo sporedov s svetovnega nogometnega prvenstva v Švici.

Dogovor je bil eden najdržnejših podvigov v zgodovini televizije in morali so premagati številne ovire, posebno tehnične.

Tehnični problemi pri tovrstnem televizijskem sodelovanju so zelo zapleteni. Poleg splošnih težav televizijskega oddajanja na dolge razdalje (v mrežo mora biti vključenih mnogo relejnih postaj), so tu še različni standardi: TV oddaj v posameznih deželah, »Standard« preprosto pomeni število črt na sprejemniškem zaslonu: Velika Britanija uporablja 405 črt, Nizozemska in Nemčija 625, Francija 319 črt. To težavo so premagali s posebnimi »spreminjalci« črt na odgovarjajočih točkah na kontinentu.

Določeni TV program iz Anglije je gledalo na kontinentu po vrsti takole: spored oddaja angleška televizijska radijska mreža preko kanala do Calaisa in nato naprej do Cassela v severni Franciji. Tu prevzame program RTF in ga prenaša do Lilla, kjer se cepi. En signal gre v Pariz, namenjen Francoskemu televizijskemu omrežju, drugi pa na sever preko relejnih postaj na Belgijo in na Nizozemsko. Z Nizozemske gre signal do Cologne, kjer napaja zahodnonemško televizijsko omrežje. Posebna verzija relejnih postaj prenaša na sever, prav do Kopenhagena, iz južne Nemčije pa pride do švicarskih TV predajnikov in naprej do Milana in Rima s pomočjo relejnih postaj na Jungfraujochu in Monte Generoso. Vključenih je okrog osemdeset relejnih postaj, ki napajajo štiriinštrideset predajnikov.

Kakšen spored je gledalo tri in četrt milijona televizijskih aparatov v Veliki Britaniji in tisoči gledalcev na kontinentu? Jedro oddaj so bila snemanja na prostem.

Televizijska mreža je razporejena med osmimi zahodnoevropskimi državami

Sportni dogodki in različne aktualnosti. Poleg tega so gledalci videli na televizijskem zaslonu še program kresne noči iz Tivolija v Kopenhagenu in znamenite letne konjske dirke skozi ozke ulice italijanskega mesta Siena. Angleški prispevek je obsegal prizore z britanskega atletskega prvenstva v

Glasgowu, parado kraljevih mornariških prostovoljcev v Londonu, angleško razstavo konj, popularni program »Potujoče oko«, ki prikazuje londonsko življenje ponoči itd.

Nedvomno bo letošnja »evrovizija« pripomogla k tehničnemu napredku televizije in s tem predvsem k pocenitvi TV opreme in oddaj. Tako ni preveč drzna napoved, da bo morda kmalu stal televizijski aparat tudi v preprosti evropskih domovih in ne bo zabaval samo pečnice vsega stih bogatinov.

NOV LETALSKI IZUM helikopter z raketnimi motorji

Malokateri vrsta sodobnih letal se je tako obnesla v povojnih letih kakor helikopterji, pa najsi so z njimi evakuirali ranjence prav iz sredine nasprotnikovega ognja ali pa prevažali z dolgočasne delegate na neskončna mirovna pogajanja. Toda tudi v mirnih časih postajajo helikopterji vedno bolj nepogrešljivi reševalci pri vseh težkih elementarnih nesrečah.

Vodoravni propeler dosežanih helikopterjev so gnali običajni letalski motorji. Sedaj pa poročajo, da je 2. julija letos vzletel z mornariškega letališča v Los Alamitosu,

Kalifornija, nov tip helikopterja, ki ga ženeta dva raketna motorja.

To, le 45 kg težko letalo, ki so ga posrečeno imenovali »Pinwheel« (tj. pinvil — vetrnica), je na pogled kar se da preprosto. Štiri palice tvorijo ogrodje piramide, katere vrh nosi zračni vijak z navpično osjo. Pilot je na sedež prilezan z jermenom in usmerja drobnost letalo kar z ročajem običajnega motocikla, v motorjih pa izgoreva vodikov peroksid — ne potrebuje nobene elektrike, oljnega sistema, transmisije, starterja, niti generatorja.

ZA NAŠE ŽENE

Lepo in poceni

Morda nimate denarja, da bi kupile material za ročno delo oziroma se vam zdi ta izdelek odveč. Tudi drugače si lahko pomagate. Prt, ki ga vidite na sliki, lahko napravi vsaka gospodinja v nekaj dneh brez posebnih stroškov. Samo nekoliko iznajdljivosti, praktičnosti in volje do dela je treba.

Preglejte zalogo ostankov blaga in izberite za vaš novi kuhinjski prt različne kose platna, na pr. enobarvne in kockaste, kot kaže slika. Nato jih razrežite na enake kvadrate in sešijte. Vzorec na sliki naj bo seveda le osnova vašemu ustvarjanju. Pri delu lahko realizirate svoje lastne zamisli.

Na podoben način je mogoče napraviti tudi zastore za kuhinjo ali otroško sobo, pregrinjalo za divan, blazinice in podobno. Če nimate dovolj platna, se lahko poslužite tudi drugih tkanin.

Ko ste pripravile blago, morate poiskati še prejico za vezenje. Gotovo imate doma različne ostankе, ki jih boste na ta način najkoristneje uporabile. Na enobarvne kose

platna natisnite poljubne vzorce in jih izvezite po možnosti v živopisnih barvah. Izbiro prepuščamo

vašemu okusu. Če boste pridne, boste imele že v enem tednu nov kuhinjski prt brez vsakih izdatkov.

Debelost pri otrocih

Preobilno uživanje hrane, kar je dostikrat navada staršev, lahko pa tudi znan psihološki pojav, to je bežanje od stvarnosti, so po navadi vzrok debeljenja pri otrocih. Pri tem pa gotovo obstoji tudi neki notranji činitelj v zvezi s sistemom žlez notranjice, ker je mnogo otrok, ki mnogo jedo pa se vendar ne zrede toliko. Če ima debeli otrok telesno velikost vrstnikov, ali če je celo večji, potem ni misliti na kake motnje v delovanju žlez notranjice. Razvoj kosti je pri takih otrocih normalen.

Odvečna maščoba se nabira okoli bokov in v spodnjem delu trebuha, zato mnogi pogrešno smatrajo ta pojav za pojav nezadostne spolne razvitanosti.

Pojave debelosti pri otrocih zdravimo navadno z dieto. Otrok v hrani ne sme dobiti mnogo kalorij, pač pa mora dobiti zadostne množine beljakovin, ki mu omogočajo pravičen razvoj in rast. Masti in ogljikovih hidratov naj bo v hrani malo. Če že ne moremo občutno zmanjšati telesne teže, se moramo zadovoljiti, da se otrok z rastjo ne debeli naprej.

Ne uporabljajmo pa nikakih zdravil za shujševanje! Pri otrocih moramo zaželeno doseči s pomočjo redukcijske diete, ki je lahko stroga. Zdravljenje s preparati žlez notranjice je treba izvajati pod strogim nadzorstvom zdravnika in le v primerih, kjer je to res potrebno.

Pisma, ki bodo govorila

V Ameriki so registrirali izum, ki bo povzročil pravo revolucijo v dopisništvu. Direktorji ne bodo več potrebovali strojev pisal in stenograf, ker bodo diktirali pisma v stroj z napravo, ki bo na magne-

tiziran papir natisnil vsebino dopisa. Če ba sprejemnik dopisa imel fonograf in magnetne vrvice, bo pismo lahko tudi poslušal, ne samo prečital.

V udobni poletni obleki se najbolj počutimo, kjerkoli smo. — Tovrsten model na zgornji sliki je prav pri-kupen.

SEPAVEC • zgodba o volku

PO OLAFU ASLAGSSONU PRIREDIL V. DRŽAJ

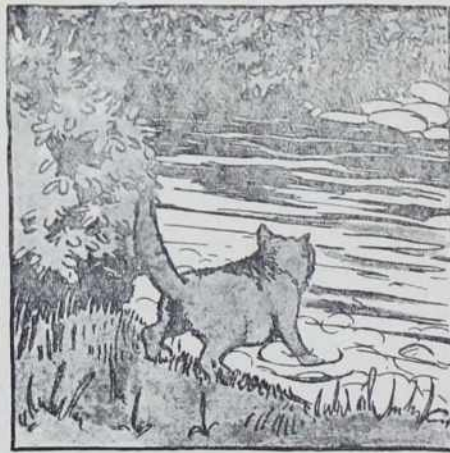
17

Kaj je gnalo našega volka nekega mračnega majskega dne, da je globlje grebel kot sicer, ne more nihče povedati. Ali mu je veleval nagon, da je treba poskrbeti za varnost? Ali je mladi morda slutil, da mu bo tako napravljeni brlog nekoč koristil? Na vsak način je v veliko začudenje drugih kopal vedno globlje. Kar je izkopal ni bil brlog, pač pa pravi predor. In tako je naš volčič postal gospodar brloga.

18

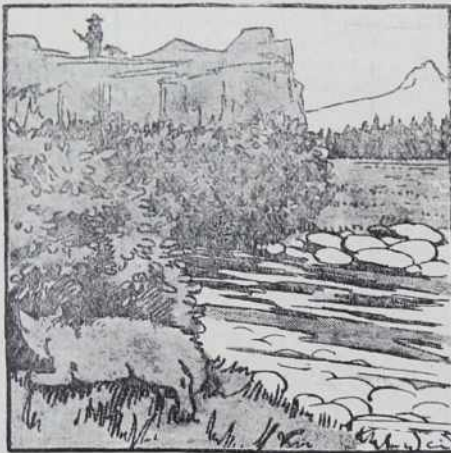
Mladi volkovi so bili v marsičem podobni našim otrokom. Cesto so odrekli poslušnost, končno pa so se le morali ukloniti strogim zakonom divjine. Roditelji so bili neizprosn. Znano je, da delata trmoglavost in razposajenost staršem sive lase. Cesto se dogaja, da pripravlja najbolj ljubeč otrok najbrbidkejšo ure. V našem primeru je bilo prav tako. Mali junaček se zaradi prekipevajoče življenjske sile ni mogel povsem podvreči željam staršev.

19

Kadar sta se stara dva odpravljala na pot, ga je nevidna sila gnala na plan. Ogle dati si je hotel svet. Otroška radovednost, neutušeno hrepenenje ga je gnalo — hotel je z lastnimi očmi opazovati okolico...

Počasi in previdno si je krčil pot skozi gosto grmičevje, kjer se je komaj slišno pretakal žuboreč potok. Mladi volček je z napetimi mišicami oprezno pomočil jezik v vodo ter napravil nekaj požirkov.

20

Nenadoma ga je obšel strah. Močan pljusk vode ga je zmočil, obenem pa je tudi počil strel; sledilo je pasje lajanje. Volčič ni ničesar več videl ne slišal. Izginil je, še preden je izvenel odmev strela. Med grmovjem je hitel v varni in temni brlog.

Od nasprotnega brega reke pa je zastaven mož uprl svoj pogled v brlog. Skrbno ga je opazoval. Moža je spremljal škotski ovčarski pes, ki mu opazovalec ni dovolil, da bi se približal brlogu.